Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

№ 132 | Łódź, Poniedziałek, 9 czerwca 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, יג׳ סיון תר״ץ | № 132

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

קארל-קעניג פון רומעניע

נעכטען איז פארגעקומען די קרוינונג

היינט זאל אפגעשאפט ווערען דער רעגענטען-ראט

בוקארעשט, 8 (ספ. טעמ.) היינט 11 אינ-דערפריה איז פארגעקומען די קרוינונג אלס קעניג פון דעם בא צטיגען קרוין-פרינץ קארל, וועלכער איז צוריק-געקומען קיין רומעניען.

מארגען זאל זיך צוריקציהען פון זיין אמט דער רעגענטען-ראט צוזאמען מיט׳ן מינדעריעהריגען קעניג מיכאל.

מאקדאנאלד איז שווער געווארען...

א סימן — דער עראפלאן וויל איהם נישט טראגען

לאנדאן, 8 [ספ. טעל.] מאקדאנאלד איז גע-פלויגען מיט אן אעראפלאן קיין שאטלאנד, כדי צו פארברענגען דארט די חגא-טעג. ער האט זיך אבער געמוזט אראפלאזען אין דער געגענד פון יעשאר, צוליב דעם שלעכטען וועטער און גרויסטען נעפעל. אין דריי שעה שפעטער האט מען געפרובט ווידער פליהען, אבער דער אעראפלאן האט זיך געמוזט צו-ריקקעהרען צו דער אינזעלשאפט.

דער פרעמיער האט זיך אוועקגעלאזט ווייטער אין וועג מיט אן אויטא.

„ירושלים" אנשטאט דעם „דואר היום"

ירושלים, 8 [י. ט. א. טעלעגראפיש] נאך דעם, ווי די ארץ-ישראל-רעגירונג האט אפגע-שטעלט דעם „דואר היום", איז היינט ערשינען א נייע העברעאישע צייטונג א. נ. „ירושלים".

די צייטונג ווערט געדרוקט אין דער זעלבער דרו-קעריי און אונטער דערזעלבער רעדאקציע, וואס דער אפגעשטעלטער „דואר היום".

לאנד-צוזאמענפאהר פון „וויזא"

ווארשא, 8 [טעלעפאניש] היינט איז דא פאר-געקומען א לאנד-צוזאמענפאהר פון דער ציוניס-טישער פרויען-ארגאניזאציע „וויזא".

צ. אנד. איז אויך אנגענומען געווארען א פראי-טעסט-רעזאלוציע געגען דער אימיגראציע-גזירה אין ארץ ישראל, און ס׳איז בעטראכט געווארען א גאנצע ריה ארגאניזאציאנעלע פראגען.

דעם 17. ד. ח. עקזעקוציע

פון 3 צום טויט-פערמשפטע חיפה׳ער אראבער

קאירא, 8 [י. ט. א. טעלעגראפיש] די אראבישע צייטונג אין קאירא א. נ. „מאקאטאם" פער-עפענטליכט פאלגענדע ידיעה פון איהר חיפה׳ער קארעספאנדענט:

די עקזעקוציע אויף די דריי צום טויט-פער-משפטע אראבער, וועלכע זענען נישט בעגנעדיגט גע-ווארען דורכ׳ן הויך-קאמיסאר, וועט פארקומען דעם זיבעצעהנטען ד. ח.

סימפסאן אויף א וויזיט ביי דער יודישער אגענץ

ירושלים, 8. (י.ט.א. טעלעגראפיש) סימפסאן האט אפגעגעבען א וויזיט דער יודישער אגענץ. עס האט איהם אויפגענומען קאלאנעל קיש, הרב בערלין, שפרינצאן און מאריס העקסטאר.

סימפסאן איז אויך געווען אויף א קאנפערענץ אין ועד הלאומי.

קופאן 6

צווייטע סעריע

פון גרויסען פרעמיען-קאנקורס פון „נייעם פאלקסבלאט"

כדי זיך צו בעטייליגען אין דער 2. סעריע פון פרעמיען-קאנקורס, איז גענוג צו צושטעלען בלויז 20 קופאנען

שנייד אויס דעם קופאן!

אפגעשטעלט 3 צייטונגען

ירושלים, 8. (י.ט.א. טעלעגראפיש) לויט א פעראָרדנונג פון דער רעגירונג, איז אפגעשטעלט געווארען: דער „דואר היום", דער אפיציאן פון דער אראבישער עקזעקוטיוו „פאלעסטין" און דער אפיציאן פון מוסולמענישען ראט „על-דשאמעיא על ארביע".

דערשאסען דעם דייטשען גע-זאנדטען אין ליסאבאן

בערלין 8 (אזאז) דאס אויסערן מיניס-טעריום האט בעקומען א מיטיילונג, אז שבת פאר-מיטאג איז אויסגעפיהרט געווארען אן אטענטאט אויפ׳ן דייטשען געזאנדטען אין ליסאבאן באליזאנד באליזאנד איז דורך א רעוואלווער-שאס שווער פער-וואונדעט געווארען. מיט א שעה שפעטער איז דער דייטשער געזאנדטער געשטארבען פון די וואונדען דעם אנפאל האט אויסגעפיהרט א דייטשער מאט-ראז פראנץ פיעשאווסקי.

7-kl. Szkoła

dla żyd. inteligencji (Zakład Freblowski)

KACENELSON-NACHUMOW

ul. POMORSKA 20 tel. (183-40). Zapisy w godz. od 4–7 p p.

7-קל. שולע און פרעבעלשולע פאר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ

קאצענעלזאן-נאחומאב

פאמארסקא 20 טעל. 183-40. איינשרייבונגען פון 4 ביז 7 נאכמיטאג.

די שולקאנצעלאריע נעהמט אן איינשרייבונגען פון קנאבען און מיידכען וואס זענען אין שולצוואנג. אין פארבערייטונגס-קלאס (A^0) ווערען אנגענו-מען קינדער פון $5^1/_2$ יאהר. אין פרעבעלשולע (שפיל-שול) קינדער פון 3-7 יאהר

די אונטערריכטס-שפראך אין שולע, ווי אויך אין פרעבעלשולע איז פויליש. פיר קנאבען א פערגרעסערטער קורס פון העברעאיש און אלס למודי-קודש אונטער דער פערזענליכער הנהלה פון

ר׳ יעקב בנימין קאצענעלזאן

פיר מעדכען א ספעציעלער קורס פון טענץ, ריטמיק, פלאסטיק לויטן פראָ-גראם פון טאנץ-שולען פאר קינדער אונטער פאכמענישער לייטונג.

פיר פיזיש שוואכע קינדער, ווי אויך פיר אונבעמיטעלטע ווירד ערמעסיגט א

נאכמיטאג שולע ■ ביז 50% בילינער ■ נאכמיטאג פרעבעלשולע

איבעראשענדע נייעס!!!

איך מאך בעקאנט דאס געעהרטע לאדזער פובליקום, אז מארגען, דינסטאג, דעם 10. טשערוויעץ ווערט ערעפענט

א נייער ערשטקלאס. יודישער שטרענג

כשר׳ער רעסטאראן

וואו עס נעט ווערען אויסגעגעבען היימישע

געשמאקהאפטע מיטאגען

צו ביליגע פרייזען.

קומט מאסענווייז און איבערצייגט אייך, דען דער רעסטאראן געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען פאכמאן און איינהאבער הערמאן לעווינסקי.

געדענקט דעם אדרעס לאדז, וואסכארניא 39, פראנט, 2. שט.

וואסכארניא 39

א הערצליכען מזל-טוב

ווינשען מיר אונזערע ליבע קינדער סאמועל און לינא אין בירגאש צום געבורט פון זייער טעכטער׳ל

מיר ווינשען א גרינגע ערציהונג.

עלטערן, שוועסטער און ברודער הערשקאוויטש

מזל-טוב! צו דער חתונה פון אונזער ליבען קוזין

אבראם ראטענבערג

מיט פרל. מאלא גאסטיק

ווינשען מיר פיל גליק. זאל זייער לעבענס-וועג מיט בלומען בעצירט זיין.

פייוויל און צעשא ראזענמוטער.

ווינטיג נייעס צום זומער-סעזאן!

דערמיט מאך איך בעקאנט דער ג׳ קונדשאפט, אז מיין לאנג-עקזיסטירענדער שטרענג כשר׳ער

היימישער רעסטאראן

אויף קאמיענא 5

עמפפעהלט צום זומער-סעזאן די געשמאקהאפטע, פרישע און כשר׳ע

מיטאגען צו 1.25 זל. פון 4 גענג

„ „ 2 זל. 5 גענג מיט פיש

„ „ 2.50 6 גענג מיט פיש און געפליגעל

פאלידע בעדינונג! מיטאגען ווערען ארויסגעגעבען פון 12 ביז 7 נאכמיטאג. קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג ס. בידערמאן

5 קאמיענא 5. 7302

Ciechocinek

וולאצלאווסקא גאס

ווילא „Wiktorja"

Dr. med. W. ŁASKI

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען.

נעמט אן פון 15-טען יוני 1930

השבת אבדה.

נעכטען האב איך פער-לוירען א פעקעל אלטע פאטענטען. דער ערליכער געפינער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג דאס אפ-צוגעבען אויף גדאנסקא 11, אין דער צוקערניע פון ה׳ פאזנאנסקי.

Dr. Donchin

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 209-97

נעמט אן פון 9–1 מיטאג און פון 4–7 אוונד.

צוליב׳ן טראגישען טויט פון אונזער לאנגיעהריגען מיטגליד

נ. ע. יצחק ווידזעל

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען ביילייד דער פאמיליע.

מעטאל-צעך

4 פאלודניאווא 4.

פראיעקטירטער פארלאמענט אין א"י

מיט 40 מיטגלידער, צווישען וועלכע 6 זאלען זיין יודען

ניו-יארק, 8. (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער וואשינגטאנער קארעספאנדענט פון „ניו-יארקער ווארלד" איז ווייטער מודיע, אז דער פראיעקטירטער פארלאמענט אין פאלעסטינא זאל בעשטעהן פון 40 מיטגלידער, 6 יודען און די אנדערע אראבער און קריסטען.

ווי די זעלבע צייטונג גיט איבער, איז דאס דער ערשטער שריט, איינצושטעלען א רעפרעזענטאטיווע רעגירונג אין פאלעסטינא.

9 פעראורטיילטע אין ווילנע ווארטען אויפ'ן טויט

ווילנא, 8 (ספ. טעל.) אין ווילנא געפינט זיך איצט א רעקארד-צאהל ארעסטאנטען, וועלכע זענען פערמשפט צום טויט, אזעלכע ארעסטאנטען זענען פערהאן 9. צווישען זיי דער בעריהמטער באנדיט שאלקאווסקי. אלע ארעסטאנטען ווארטען ביז זייערע אורטיילען וועלען בעקומען די געזעצליכע קראפט.

א קאנספירירטע צווייטע שפיאנאזש-ביורא

בערלין, [ספ. טעל.] די קאמוניסטישע צייטונג „וועלט אם אבענד" האט נעכטען פערעפענטליכט סענסאציאנעלע רעוועלאציעס וועגען דייטשער שפיאנאזש - דינסט. 2

די דאזיגע רעוועלאציעס שטעהען אין אינגען צוזאמענהאנג מיט די געשעהענישען הינטער אפעלען.

לויט דער דערמאנטער צייטונג, עקזיסטירט אין בערלין אויף דער קראוזען שטראסע אכט און דרייסיג אנ'אינסטיטוט. אונטערן נאמען „דויטשע איבעריע - ערדינסט", דאס איז א קאנספירירטע דייטשע שפיאנאזש-ביורא. בראש פון וועלכער עס שטעהט דער בעקאנטער שעף פון דייטשען שפיאנאזש - דינסט בעת דער מלחמה ליטענאנט ניקאלאי.

אין דעם דאזיגען ביורא ארבייטען אויסערדעם א געוועזענער שיפס - קאפיטאן א דייטשער מאיאר פון גענעראל - שטאב און א רוסישער באראן.

די ביורא האט אין דער גאנצער וועלט שפיאנען.

לויט דער אנגערופענער צייטונג, האט דאס ביורא געשפילט א געוויסע ראל בעת די געשעהענישען אויף דער דייטש - פוילישער גרעניץ.

20 פערזאן פערוואונדעט בעת אן אויטאבוס-קאטאסטראפע

ווארשא 8 [טעלעפאניש] אויפ'ן שאסע מאקאוו—ווארשאווא איז פארגעקומען אן אויטאבוס-קאטאסטראפע, בעת וועלכער עס זענען פערוואונדעט געווארען 20 פערזאן, צווישען זיי 4 שווער.

די סיבה פון דער קאטאסטראפע איז א 5-יעהריגע קינד, וועלכעס איז אריבערגעלאפען איבערן שאסע. דער שאפער, וועלענדיג אויסמיידען דאס קינד, האט פערקערעוועט אויף שארף, אז דער אויטאבוס האט זיך איבערגעקערט אין א גרובען.

לוק זאל ווערען הויך-קאמיסאר אין א"י

ווידער אנגעקומענע אלארמירענדע ידיעות

ווארשא, 8 [טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט] דא זענען היינט ווידער דערהאלטען געווארען אלאמירענדע ידיעות, וועגען דער נאמינאציע פון דעם בעקאנטען צורר היהודים, לוק אויפ'ן ארט פונ'ם אלצטיגען הויך - קאמיסאר סער דזשאן טשענסעלאר. טשענסעלאר זאל צוריק אוועק קיין ענגלאנד אויף א היכען רעגירונגס - פאסטען.

צווייהונדערט טויזענד יודען

זאלען מיטוואך אנטיילנעהמען אין דער פראטעסט-דעמאנסטראציע אין ווארשא

ווארשא, 8 [טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט] מיטוואך קומט פאר א גרויסע פראטעסט-דעמאנסטראציע פון די ווארשאווער יודען געגען דער אימיגראציע - גזירה אין א"י.

נאכמיטאג מעלען פערמאכט ווערען אלע יודישע געשעפטען, און די דעמאנסטראציע וועט זיך לאזען געהן איבער די גאסען פון דער הויפט - שטאט.

מ'רעכענט, אז אין דער דאזיגער דעמאנסטראציע וועט אנטייל-נעהמען אנ'עולם פון א200.000 מאן.

דער צווייטער טאג פון פרא-פאלעסטינא-קאנגרעס

פון די יודישע ארבייטער אין פוילען

ווארשא, 8 [טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט] היינט, אין דעם צווייטען טאג פון דעם ערשטען פרא - פאלעסטינא - צוזאמענפאהר פון די יודישע ארבייטער אין פוילען, איז געפיהרט געווארען א דיסקוסיע ארום די רעפעראטען.

צ. א. האט אויך גערעדט דער לאדזער ארבייטער-טוער מיטעק [בראנד].

דערנאך איז געהאלטען געווארען א גרויסער רעפעראט דורכ'ן דר. גרדשוני וועגען דער עקאנאמישער לאגע אין דער וועלט, און וועגען דעם עמיגראציע - פראבלעם.

שפעטער זענען אפגעשטימט געווארען די רעזאלוציעס.

אין דער פאליטישער רעזאלוציע האט זיך צ. א. אז מ'דארף פיהרען א געמיינזאמען קאמף צוזאמען מיט די אראבישע ארבייטער - מאסען געגען דעם ענגלישען אימפעריאליזם.

ס'איז אויך בעשלאסען געווארען צו פיהרען דעם קאמף צוזאמען מיט דער „הסתדרות".

דאנעגען איז אפגעווארפען געווארען דער פארשלאג, צו גיין צוזאמען אין א"י - פראגען מיט דעם „החלוץ".

ש

ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען אנ'אומטום קאמיטעטען פון דער עקזיסטירענדער געזעלשאפט „פריינד פון פאלעסטינא".

די חדשים יוני און יולי זאלען ווערען פראקלאמירט אלס פראפאגאנדע - חדשים פאר דער אקציע צו דערהאבערען פאלעסטינא.

עס איז נאך אנגענומען געווארען א פראטעסט-רעזאלוציע געגען דער שטעלונג פון די יודישע קאמוניסטען בעת די פאראיאהריגע אויגוסט - געשעהענישען.

לסוף איז אויסגעוועהלט געווארען אנ'ארגאניזיר-קאמיטעט, אין וועלכען ס'זענען אריין א גאנצע רייה דעלעגאטען, צ. א. די ה"ה פעטערזייל, ווערבא, וואקס און פון די לאדזער — מיטעק און האלענדערסקי.

אין אווענד איז פארגעקומען א באנקעט אין לאקאל פון ארבייטער - היים.

גרויסער שטורם אין ראדאמסקער פאוויאט

גרויסע היזקות אין די דערפער

(א) נעכטען אין אווענט האט זיך איבער ראדאמסקער פאוויאט אדורכגעטראגען א גרויסער שטורעם.

אין א גאנצער רייע דערפער זענען אריין דונערן פון וועלכע עס זענען ענטשטאנען שרפות.

אין דארף לאבאדגא איז פון א דונער אפגעברענט געווארען דאס גאנצע האב און גוטס פון דעם דארפס-ווירט אנטאני פשעפיורקא.

די צווייטע שרפה האט אויסגעבראכען אין דארף וועגלאוויצע וואו עס האט אפגעברענט די דארפס-ווירטשאפט פון שטעפאן ליס.

פון די דונערן האבען שטארק געליטען א סך בוימער. אייניגע דערפער זענען פערפלייצט געווארען פון וואסער.

דער היזק איז זעהר א בעדייטענדער.

א היזק אויף 12 מיליאן זל.

בעת די שרפה אין די מיליטערישע מאגאזינען אין טארן

טארן, 8 (טעלעפאניש) אין צוזאמענהאנג מיט דער שרפה, וועלכע איז עהרגעכטען פארגעקומען אין די מיליטערישע מאגאזינען אין טארן, שטעלט זיך ארויס, אז אין די פלאמען זענען אומגעקומען מאטעריאלען אויף 12 מיליאן זלאטיס.

די סיבה פון דער שרפה איז ביז איצט נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

ס'איז אבער פערהאן א השערה, אז דא איז געווען טעטיג א פערברעכערישע האנד.

ס'געהען אויך ארום קלאנגען, אז די שרפה האט געקענט ענטשטעהען צוליב געוויסע מאנקאס, וועלכע זענען געווען אין די מאגאזינען.

ס'איז ארעסטירט געווארען דער וועכטער פון די מאגאזינען און א פלוטאנאווי' וועלכער האט אין קריטישען טאג געארבייט אין דער קאנצעלאריע פון די מאגאזינען ביז שפעט אין דער נאכט.

לאדזער נייעס

די פראטעסט-אקציע געגען דער קאלענדאר-רעפארם

דער אינטערעס צו דער פראטעסט-אקציע געגען דער קאלענדאר-רעפארם וואקסט פון טאג צו טאג.

פון אלע זייטען ווענדעט מען זיך כסדר נאך אינפארמאציעס און אויפקלערונגען סיי בנוגע דער עצם רעפארם, סיי די פראטעסט-בויגענס. פון פיל ערטער אין שטאט האט מען שוין נעכטען ארויס-געפאדערט פרישע פראטעסט-בויגענס.

די בעראטונג, וואס איז נעכטען אוונט פארגעקומען אין דער קהלה האט טאקי געוויזען, אז די פראגע פון שבת-טאג איז א כלל-זאך, וואס איז נוגע אלע געזעלשאפטליכע שיכטען.

אין דער ריכטונג זענען אויך אנגענומען געווארען וויכטיגע בעשלוסען, געמלדן צו פראקלאמירען אנ'אלגעמיינעם זאמלונגס-טאג אין די הייזער, אין די ארומיגע דערפער, צו בעשטימען דיזשורען אין די בענק און בעדייטענדע פריוואט - אונטערנעהמונגען, און צו שטעלען זיך אין קאנטאקט מיט די היגע פרויען-ארגאניזאציעס.

היינט-מארגען זאלען די אלע בעשלוסען פערווירקליכט ווערען.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג דעם 9. יוני

11.58 — צייטסיגנאל.
12.30 — קאנצערט פון גראמאפאן־פליטען.
15.20 — מוזיק טראנסמיסיע פון ווארשא.
16.20 — מוזיק פון גראמאפאן־פליטען.
16.40 — „וואס טוט זיך אין אינדיען" וועט דערצעהלען סט. מאלאכאווסקי, (טראנסמיסיע פון ווארשא).
16.55 — מוזיק פון גראמאפאן־פליטען.
17.05 — אנגענעהמע און נוצליכע ידיעות, טראנסמיסיע פון ווארשא.
17.30 — לייכטע מוזיק (טראנסמיסיע פון ווארשא.
18.50 — לאדזער קליינינקייטען.
19.15 — טראנסמיסיע פון קאנצערט אין קראקא.
20.45 — ליטערארישע פערטעל־שעה.
21.00 — פאפולערער קאנצערט.
22.15 — „אין א יונג־אווענד" (טראנסמיסיע פון א דארף הינטער ווארשא).
22.30 — מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, ספארט.
23.00 — סאלאן־מוזיק פון ווארש. א.א.א.

LEKARZ DENTYSTA
ש. ליבערמאן
צייז-כירורג
11 ליסטאפאד (קאנסטאנטינער) 46, טעל. 172-06
נעמט אן פון 1—7 אווענד
צו לעטשביצע - פרייזען.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ - קראנקהייטען בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון
נעמט אן און הערבסט פון 3—5 נאכמ.

דער מלוכה-פרעזידענט פאטראנירט

דעם גרויסען ספארט-יום-טוב אין ספאלא

(ספעציעלער בעריכט פון אונזער שליח)

אין די לעצטע 3 טאג זענען אין דער זומער רעזידענץ פון מלוכה־פרעזידענט אין ספאלע פארגעקומען גרויסע פייערליכקייטען אין צוזאמענהאנג מיט די פייערליכקייטען פון מיליטערישע פארפארייטונג און פיזישע ערציהונג אין לאדזער קרייז.

די פייערליכקייטען האבען זיך אנגעהויבען פרייטאג. דער יום־טוב האט געטראגען א זעהר אימפאזאנטען כאראקטער

אין ערשטען טאג

האבען זיך אין די ספאלער וועלדער צוזאמענגעראפען ארום 8000 מאן שול־יונגענד פון פאלקס און מיטעל־שולען און ארגאניזירטע ספארטלער.

אלס ערשטער פונקט פון פראגראם פון ערשטען טאג איז געווען די דעפילאדע פאר'ן שלאס פון מלוכה־פרעזידענט. פריהער זענען געגאנגען קינדער פון פאלקס־שולען, דאן פון מיטעל־שולען.

נאכמיטאג זענען אויפ'ן ספארט־סטאדיאן פאר געקומען ספארט־איבונגען, בעת וועלכע ס'איז אנוועזענד געווען דער מלוכה־פרעזידענט מיט זיין פרוי. דער מלוכה־פרעזידענט האט זיך מיט גרויס אינטערעס צוגעקוקט צו די איבונגען.

דער פראגראם האט ארומגענומען א גאנצע רייה ספארט־שפילען, אין וועלכע ס'האבען אנטייל גענומען 20 שול־מאנשאפטען, ספארט־פעראיינען און פעראיינען פון מיליטערישע פארבערייטונג.

דער פערלויף פון די פייערליכקייטען פון ערשטען טאג האט געהאט פיל אינטערעסאנטע מאמענטען. איינעם פון די אינטערעסאנטסטע איז כדאי צו בעמערקען. נאך די ספארט־איבונגען האבען זיך אלע 20 מאנשאפטען אויפגעשטעלט אין איין רייה. פון יעדער מאנשאפט איז ארויסגעטרעטען צו דער לאושע פון מלוכה־פרעזידענט מיט בלומען. אין פערלויף פון עטליכע מינוט איז פאר דער לאושע געווען א בארג לעבעדיגע בלומען. אין דער דאזיגער רגע האט זיך צופעליג ביי דער לאושע פון פרעזידענט געפינען א קליין לאדזער יונגעלע פון א פאלקס־שול. דער דאזיגער בחור'ל האט זיך געוואנדען צו דער פרוי פון מלוכה־פרעזידענט מיט דער בקשה, האס זי זאל איהם געבען א בלום. די פרוי פרעזידענטין איז זיין בקשה נאכגעקומען. גלייכצייטיג האט זי אנגעהויבען צו טיילען צווישען די קינדער די בלומען..

אבער אין דעם מאמענט האט פאסירט א פאל, וועלכער האט בעוויזען די גרויסע בעגייסטערונג פון דער יוגענד. נישט קוקענדיג, וואס זיי האבען זיך געפינען אין די רייהען, האבען זיי זיך א ווארף געטאן צו דער לאושע פון מלוכה־פרעזידענט און האבען איהם און זיין פרוי געהויבען אין דער לופט.

דער דאזיגער מאמענט האט ארויסגערופען גרויסע אפלאדיסמענטען ביים פערזאמעלטען עולם. מיט דעם האט זיך פערענדיגט דער ערשטער טאג פון ספארט־יום־טוב פון דער יוגענד.

דעם צווייטען טאג

זענען פארגעקומען א גאנצע רייה אונטערנעהמונגען פון די פעראיינען פאר מיליטערישער פארבערייטונג. אין פארקאמפען פון די לייכט־אטלעטישע קאנקורענצען. די יוגענד האט אין ספעציעל דורך זיי אויפגעשטעלטע געצעלטען.

אין אווענד האבען זיי אויפגעפלאמט א פייער, ארום וועלכע די גאנצע חברותא האט זיך ארום געזעצט, געזונגען און זיך משמח געווען. אויך אין אווענד איז צו זיי געקומען דער מלוכה־פרעזידענט, וועלכער האט צווישען דער יוגענד פערבראכט א צייט.

דער קלון פון ספארט-יום-טוב

איז פארגעקומען נעכטען זונטאג, פון פארטאג קומען כסדר אן געסט מיט באהנען און אויטאס. צווישען די געסט האבען מיר געזעהען דעם מיניסטער פריסטאר, וויצע־מיניסטער גענ. קאנאזשעווסקי א גאנצע רייה הויכע מיניסטעריומס־בעאמטע, דעם לאדזער וואיעוואדע יאשטשאלט, לאדזער מיליטער קאמענדאנט גענ. מאלאכאווסקי פרעזידענט זשעמינצקי, ד"ר גראהמאן, קאנסול מאקס קאן, לאדזער ניק פורטאל און פילאנד.

ס'איז אויך געקומען א ספעציעלער אויספלוג פון דער לאדזער פרעסע בראש מיט'ן פארזיצער פון זשורנאליסטען־סינדיקאט רעד. גומקאווסקי, צווישען זיי אויך דער פארשטעהער פון „נייעם פאלקס בלאט".

9.30 נעהמט דער גענ. מאלאכאווסקי איבער דעם ראפארט. נאך איהם נעהמט דעם ראפארט איבער דער מלוכה־פרעזידענט און מאכט אנ־איבערזיכט פון די פערזאמעלטע פעראיינען אויפ'ן סטאדיאן.

פארמיטאג איז נאך פארגעקומען א דעפילאדע פאר'ן פרעזידענט פון אלע אנטיילנעהמער, די צאהל פון וועלכע ס'איז דערגאנגען ביז 10 טויזענד.

נאכמיטאג זענען פארגעקומען די פינאלען פון די ספארט־שפילען און דערנאך האט דער מלוכה־פרעזידענט פערזענליך איבערגעגעבען ארום 300 פריזען די ספארטלער, וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט אין משך פון די דריי טאג פון ספארט־יום־טוב. נאכדעם איז פארגעקומען אנ'אלגעמיינע דעפילאדע פון די אנטיילנעהמער, און דערמיט איז די פייערליכקייט געשלאסען געווארען.

לאדז
9 יוני 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
9 יוני 1930

דער איינדרוק אין גענף
פון דער יודישער פראטעסט־בעוועגונג
וואס עס דערצעהלט דעפ. גרינבוים

קיין ווארשא איז פון גענף צוריקגעקומען דער שטאט גרינבוים. אין א געשפרעך מיט א זשורנאליסט האט ער דערצעהלט, אז די פראטעסט־בעוועגונג, מיט וועלכע די יודען האבען געענטפערט אויף דער לעצטער פעראדרדנונג פון דער ענגלישער מאכט בנוגע א"י האט געמאכט א שטארקען איינדרוק אויף דער ענגלישער רעגירונג, אלס בעוויז קען דינען די ערקלערונג פון ד"ר שילס, וועלכער האלט זיך ווי פערטעטער פאר דער יודישער געוועלשאפטליכער מיינונג, א חוץ דעם רעדט מען שוין נישט, יעדענפאלס אין איצטיגען מאמענט וועגען נייע בעגרענצונגען פון ערד קויפען.

עס זענען אויך געווען פרובען צו ווירקען אויף פרעז. וויצמאן, אז ער זאל ארויסגעבען א בעוו. זי געגענדען אויפרוף צו די יודען. עס פערשטעהט זיך, אז פרעז. וויצמאן איז ווייט פון דעם געדאנק און האט ערקלערט פונקט דעם היפוך, אז ער וועט זיך נישט בערוהיגען ביז עס וועלען נישט רעאליזירט ווערען די רעכט, וואס זענען אנערקענט געווארען דער יודישער אומה — עס זאלען נעמליך צוריקגעצויגען ווערען אלע פעראדרדנונגען, וועלכע מינדערען די האזיגע רעכט, און ביז עס וועט נישט אנגענומען ווערען דער ווען פון א פאזיטיווער פאליטיק בנוגע דעם אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים.

פון די האזיגע גערעכטע פארדערונגען וועלען נישט רעאליזירט ווערען ווען די פראטעסט־בעוועגונג וועט שוואכער ווערען. זי דארף נאך פארשטארקט און קאארדינירט ווערען אזוי, אז עס זאלען נישט טרעפען אזעלכע סאפריזען מיט׳ן בעריכט פון סימפסאנען, ווי עס האט געבראכט דער בעריכט פון דער שאו־קאמיסיע. עס ווערען שוין איצט בעארבייט און אויסגעפיהרט איניגע פלענער אין דער ריכטונג.

אין דער קאמיסיע איז פארהאן א גאנץ שטארקע גרופע מענשען, וועלכע האבען א פאזיטיווע שטעלונג צו די יודישע פארדערונגען. די האזיגע גרופע שטעהט אויפ׳ן שטאנדפונקט, אז די מאנדאט־קאמיסיע האט פאר אנזאהאבע צו בעהאנדלען דעם בעריכט פון דער שאו קאמיסיע און דארף זיך האלטען אין די האזיגע ראהמען.

דעפוטאט גרינבוים האט געענדיגט זיין ערקלערונג מיט פאלגענדע ווערטער:

— „מיר דארפען געדענקען, אז סימפסאן דארף איצט פארלעגען די גרונד־ליניע פון דער מאנדאט־מאכט און די וויכטיגסטע ענינים, סיי פון אלזא ווארטען אויפ׳ן בעריכט פון סימפסאנען.

דערווייל דארפען מיר אנווענדען אלע כחות, אז אונזערע היילגע רעכט צו דער ערד פון אונזערע אבות זאלען נישט געמינדערט ווערען, אז אונזער ארבייט — די ארבייט וועלכע האט שוין געגעבען אזעלכע גרויסע רעזולטאטען, זאל זיך קענען ענטוויקלען אהן שטערונג און אנזאלץ שנעלערע טעמפא".

די בעדינגונגען פארן שלום אין פאלעסטינע
בעריכט פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס־אמט וועגען דער לאגע אין ארץ־ישראל

זשענעווע (יט"א) אין בעריכט פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס־אמט צו דער 14־טער סעסיע פון דער אינטערנאציאנאלער ארבייטס־קאנפערענץ ווערט אויך בעהאנדעלט די לאגע אין ארץ־ישראל. דער בעריכט שילדערט אין קורצען די פערברייטערונג פון דער יודישער אגענץ, די אויגוסט געשעהענישען, די ווייטערדיגע שריט פון דער רעגירונג ווי אויך דעם בעריכט פון דער שאו־קאמיסיע. „אין דער צייט, ווען די קאנפערענץ וועט אבהאלטען איהרע בעראטונגען — ווערט ווייטער געזאגט אין בעריכט — וועט דער ענגלישער פארלאמענט בעהאנדלען די פראגען פון דער צוקונפטיגער ענגלישער פאליטיק אין ארץ־ישראל. אין איצטיגען מאמענט, נישט וועלענדיג ריזיקירען צו מאכען פאראויסבעשטימטע קאמענטארען, האלטען מיר פאר אונזער פליכט אונטע צו שטרייכען די ענטשיידענדע וויכטיגקייט פון דער לעזונג פון די עקאנאמישע און סאציאלע פראבלעמען און ספעציעל פון די ארבייטס־פראבלעמען — פאר דער שאפונג פון א סטאביליזירטען און פרידליכען רעזשים אין לאנד. ביז די ביידע עטנישע עלעמענטען, פון וועלכע עס בעשטעהען די ארבייטענדע מאסען אין לאנד, וועלען נישט דערגרייכען פערגלייכבארע ארבייטס־בעדינגונגען, וואס וועלען זיי ערלויבען אהן שום פארבעהאלט מיטצוארבייטען ביים פערטיידיגען זייערע אינטערעסען און רעכט, וועט אין ארץ־ישראל נישט הערשען קיין דויערענדער שלום". אין ווייטערען לויף פון בעריכט ווערט בעהאנדעלט די פראגע פון בעשעפטיגען יודישע און אראבישע ארבייטער ביי עפענטליכע ארבייטען ווי אויך די פראגע פון ווייטערען נאכדערבוי פון ארבייטס־שוץ און ארבייטער־פערזיכערונג.

די פאלגען פון אנטי־יודישען באיקאט אין יפו
דירה־געלד געפאלען פון 20 ביז 50 פראצענט

ירושלים (יט"א) די אראבישע צייטונג „על האיאם" בעקלאגט זיך, דאס צוליב דער מאסענהאפטער אויסוואנדערונג פון די יפו׳ער יודען אין תל־אביב איז דאס דירה־געלד אין די האנדעלס־קווארטאלען אין יפו געפאלען מיט 20 ביז 50 פראצ. די אראבישע צייטונג טענה׳ט, דאס די יודישע איבערוואנדערונג איז נישט קיין רעזולטאט פון אראבישען באיקאט געגען יודען, נאר איז א פועל־יוצא פון „גוט־היימען יודישען פלאן צו צושטערען דאס אראבישע איינענטום". „על האיאם" שרייבט אויך, דאס פיל אראבישע סוחרים האט מיספרווירט מיט׳ן באיקאט. זיי פלעגען געהיים קויפען סחורות ביי יודען און פערקויפען זיי שפעטער ביי אראבישע קונים פאר איבערגעטריבענע הויכע פרייזען.

ווי אזוי איז די אראבישע דעלעגאציע אויפגענומען געווארען אין ירושלים?

ירושלים (יט"א) די אראבישע לאנדאן־דעלעגאציע איז אנגעקומען קיין ירושלים מיט אנ׳אייקדראז. ער פערשפעטיגונג צוליב די בעגריסונגס־דעמאנסטראציעס וועלכע זענען פאר איהר איינגעארדענט געווארען אויפ׳ן וועג דורך דער אראבישער בעפעלקערונג. די מאכט האט אויסגערוקט איהר הסכמה אויף דעם מארשרוט פון דער דעלעגאציע אין שטאט פון דער באדקסטאציע צום לאקאל פון דער אראבישער עקזעקוטיווע. עס זענען אבער נישט ערלויבט געווארען קיין שום דעמאנסטראציעס צו ען. די ארדנונג האבען געהיט בריטישע פאליציאנטען אונטער דער אנפיהרונג פון געהילף פון פאליציי־קאמענדאנט.

ביים שער רמשק האט זיך פערזאמעלט א גרויסער עולם, וואס ווערט אבגעשאצט דורך דער אראבישער עקזעקוטיווע אויף 6 טויזענד מאן. דאגעגען האט דער געהילף פון פאליציי־קאמענדאנט ערקלערט דער יט"א, אז סך־הכל האבען זיך אין דער אויפנאהמע פאר דער דעלעגאציע בעטייליגט א 2—3 טויזענד אראבישע פויערען, וואס זענען געקומען פון די ארומיגע דערפער.

דער ציל פון די אראבער איז געווען צו דעמאנסטרירען זייער דאנקבארקייט צוליב דער פעסטער שטעלונג פון דער דעלעגאציע אין לאנדאן, איינער פון די סעקרעטארען פון דער אראבישער עקזעקוטיווע ארוו. מאגאנען־עפענדי האט ערקלערט דער יט"א, אז די דעלעגאציע „וואלט געקאנט עך פאלגרייך דורכפיהרען איהרע אונטערהאנדלונגען אויב זי וואלט זיך נישט שטרענג געהאלטען און א הה פרינציפיעלער ליניע. דאס לאנד איז אבער האנק באי דער דעלעגאציע פאר איהר קאמפראמיסלאזע פאליטיק".

צווישען די צוריקגעקעהרטע דעלעגאטען געפינט זיך דער סעקרעטער פון דער עקזעקוטיווע רזשעמאל על הוסייני. דער צווייטער סעקרעטאר אוני־ביי אבדול־האדי איז אבגעפאהרען קיין זשענעווע, דער ירושלים׳ער שטאט־פרעזידענט רעגעב בי נאשאשיבי — קיין קארלסבאד.

נישט יודישע פויערים ארום די יודישע קאלאניעס אין קרים
ווערען איבערגעפיהרט אויף אנדערע ערטער

מאסקווע (יט"א) די קליינע נישט־יודישע פויערישע ישובים, וואס געפינען זיך אין קרים ארום די יודישע קאלאניעס, וועלען איצט לויט א בעשלוס פון „קאמזעט" פערוואנדעלט ווערען אין יודישע. דער וואיגער בעשלוס, וואס איז אויב א רעזולטאט פון דעם פארשלאג, וועלכע די קרימער רעגירונג האט געמאכט דעם „קאמזעט" זעהט פאר, אז די נישט־יודישע פויערים וועלען איינגעארדענט ווערען אין אנדערע ערד, וואס מען וועט זיי געבען אין אנדערע ראיאנען, דער „קאמזעט" האט שוין לאנג געהאט א פארשלאג פון דער קרימער רעגירונג, ער זאל איבערנעמען די ערד פון די קליינע נישט־יודישע דערפער, וואס ליגען ארום די קרימער יודישע קאלאניעס, מחמת די פויערים פון יענע דערפער האבען געבעטען מ׳זאל זיי איבערפיהרען אין אנדערע ראיאנען. דער האזיגער פארשלאג איז אבער צוליב רייןדטאקטישע טעמים בידאצט נישט בעטראכט געווארען.

ליטוואקאו זאל פערלאזן דעם אמט פון הויפט־רעדאקטאר פון „עמעס"

מאסקווע, (יט"א) אין די פערגאנטערעסירטע מאסקווער קאמוניסטישע קרייזען איז איצט שטארק דיסקוטירט געווארען דער פארשלאג צו נעהמען ביי ליטוואקאו׳ן דעם אמט פון הויפט־רעדאקטאר פון „עמעס". די, וואס האבען געפאדערט ליטוואקאו׳ס רעזיגנאציע, האבען אנגעוויזען, אז ער נוצט אוים דעם „עמעס" צופיל פאר זיינע פערזענליכע אמביציעס, און טעראריזירט דורך דעם „עמעס" די יודישע קאמוניסטישע סיער אין אוקראינא און אין ווייס־רוסלאנד. די פראגע איז דערווייל נעלעזט געווארען אויף א פשרה׳דיגען אופן, אז ליטוואקאו זאל צייטווייליג בלייבען רעדאקטאר פון „עמעס", אבער ער זאל זיך מוזען אונטערוואדפען אונטער א רייה בעגרענצונגען, וואס בעשרענקען זיין פערזענליכע מאכט אין דער צייטונג.

די רעגירונג,
וואס האט פערלוירען דעם קאפ

דער היזיגער ארטיקעל איז געשריבען געווארען ערב דעם צוריקקומען פון פרינץ קאראל קיין רומעניען, ער שילדערט די פאליטישע פערהעלטענישען אין רומעניען, וועלכע האבען געבראכט צו די איצטיגע געשעהענישען און צום פאלען פון מאניו׳ס רעגירונג.

דער שטערן פון דער איצטיגער רומענישער רעגירונג הויבט אן צו פערגעהען און איהר פאפולאריטעט זינקט פון טאג צו טאג. אומגליקליכערווייזע מאכען די איצטיגע מושלים איין פעהלער נאכ׳ן אנדערען און שטויסען דערמיט אב פון זיך אויך יענע וועניגע, וואס זעהען אין זיי די טרעגער פון דער דעמאקראטישער אידעע.

די נישט־זעלבסטשטענדיגקייט פון׳ם איצטיגען קאבינעט און זיין אומעכטיגקייט צו בעהערשען די שווערע לאגע אין לאנד, ווערט גלענצענד אויסגענוצט דורך די רעאקציאנערען פון רעכטס און די קאמוניסטען פון לינקס. דער גרעסטער געגנער איז אבער די בראטיאנו־פארטיי, ווייל זי שטעלט מיט זיך פאר די פעאדאלע און גרויס־בורזשואזיע און האט אין איהרע הענד די שליסלען פון דער נאציאנאלער ווירטשאפט. די בראטיאנו־לייט פערנעמען נאך ביז היינטיגען טאג די וויכטיגסטע מלוכה־פאסטענס, זיי פיהרען אן מיט די גרעסטע קרעדיט־אנשטאלטען און בעזיצען פעסטע פערבינדונגען אין די הויף־ספערען. געגען אזא מין שונא האט די רעגירונגס־פארטיי געזאגט נאר איין געווער: דעמאקראטיזירען דעם פאלקסוואלכונגס־אפאראט און איינציהען די בריטע מאסען אינ׳ם פראצעס פון אויפשטעלען א דעמאקראטישען רעזשים.

מאניו׳ס קאבינעט האט האט אבער נישט בעדארפט צו טון און שטעהט די גאנצע צייט מיט די אויגען צום פאלאץ און ווארט אונטערטעניג אויף בעפעהלען פון אויבען. ביי אזא לאגע איז קלאר, אז די רעגירונג קען זיך וועניגער פון אלעמען שטיצען אויף דער עפענטליכער מיינונג און מוז פערלאנגערהייט אנקומען צו אויסנאהמס־געזעצען און סטראשונקעס.

די שטענדיגע רייבונגען אין דער רעגירונגס־פארטיי האבען אומפערמיידלעך געפיהרט צו אפטע פערענדערונגען אין דעם איצטיגען קאבינעט. בעזונדער געקרענקט האבען זיך געפיהלט די בעסאראבער צאראניסטען, וואס זענען דורך דער בראטיאנו־פארטיי בעהאנדעלט געווארען אין זיינער צייט, ווי האלב־באלשעוויקעס צו וועלכע די נייע פארט־פערבינדעטע האבען זיך בעצויגען מיט א געוויסען חשד.

די פערלארענע רעגירונג איז געשטעלט געווארען פאר נייע נסיונות. די סוחרים פון׳ם גאנצען לאנד האבען זיך אין גרויסע מאסען פערזאמעלט אין בוקארעשט כדי צו פראטעסטירען געגען דער גרויסער און אונגערעכטער שטייער פאליטיק פון דער רעגירונג אנשטאט צו קומען אין בעריהרונג מיט׳ן סוחרטום און פרובען פערלייכטערען זיין שווערען גורל, האט די רעגירונג פערבאטען דעם צוזאמענפאהר און צוטריבען די פערזאמעלטע מיט דער הילף פון דער פאליציי.

די וועלבע דיקטאטארישע חוצפה האט די רעגירונג פראקטיצירט אויך בנוגע די אומגליקליכע קריגס־אינוואלידען. זייער פרידליכע מאנפעסטאציע, וואס האט געהאט דעם צוועק צו ציהען די אויפמערקזאמקייט פון דער רעגירונג אויף דער פערצווייפעלטער לאגע פון די מלחמה־קרבנות, איז פערוואנדעלט געווארען אין א בלוטיגען געשלעג צווישען בעוואפענטע סאלדאטען און שוצלאזע, הונגעריגע קאליקעס.

דער פאקט וואס די רעגירונג האט פערלארען דעם קאפ און פרובט פאר יעדען פרייז אבציהען איהר סוף, האט צעבונדען די הענד די בעאמטע אויף ערטער, יעדער טאג ברענגט אונז ידיעות וועגען נייע גנבות און וועגען דיספיפלין־ברוך אינערהאלב דער רעגירונגס־פארטיי. די בעציהונגען מיט די מינדערהייטען זענען ווידער געווארען אנגעשטרענגטע, און דער גובערנאטאר פון טראנסילוואניען האט פערבאטען די אונגארען און די דייטשען זיך צו בענוצען מיט זייערע מוטערשפראכען אין די רעגירונגס־אנשטאלטען. אויב די בלוטיגע געשעהענישען אין לופען האבען צעקריגט די רעגירונג מיט די רעגירונגס־פארטיי האט פערלוירען דעם לעצטען דער רעגירונג אין טראנסילוואניען און אויפגעשטעלט א וואנד צווישען דעם קאבינעט און די מינדערהייטען. די רעגירונגס פארטיי האט פערלארען דעם לעצטען פערבינדעטע און שטעהט איצט אינגאנצען איזאלירט אין רומענישען פאליטישען לעבען.

דער היזיגער בארג־אראב פון דער אמאליגער פאפולערער רעגירונג ווערט נאכגעפאלגט דורך דער רומענישער דעמאקראטיע מיט גרויס שמערץ און זארג, בעזונדער שווער זעהען צו די היזיגע שקיעה די רומענישע יודען, וואס האבען פערבונדען מיט מאניו׳ס הערשאפט גרויסע האפנונגען. פאר זיי איז קלאר, אז דער באנקראט פון די פרובען צו אויפשטעלען א דעמאקראטישען רעזשים וועט זיך און דער ערשטער רייה נוקם זיין אין די יודען. אלס בעשטעטיגונג דערצו קען דינען דער פאקט, וואס פראפ. קוזא איז לעצטענס אויסגעוועהלט געווארען ביי די צוזאמענוואהלען אין פארלאמענט. דער זיג פון פראפ. קוזא איז ערמעגליכט געווארען דורך דער מאכיוועליש האלטונג פון דער רעגירונג און דורך דער „פרייערליכער" שטיצע, וואס די בראטיאנו־פארטיי האט געלייסטעט דער אנטיסעמיטישער ליגע ביי

די לעצטע וואהלען. נאך די אנטיסעמיטישע עקסצעסן אין קישינעוו, קאגול און יאסי, בעקומט דער אויסוואהל פון קוזא אין פארלאמענט א בעזונדערע בעדייטונג. די אנטיסעמיטישע בעוועגונג, וועלכע האט בידאצט נישט געהאט קיין פאליטישע פארם, בעקומט איצט א מעגליכקייט צו ווירקען דירעקט אויף די פראגנטווארטליכע פאקטארען. עס איז נישטא קיין ספק, אז אין דעם שטעקט די האנד פון בראטיאנו, וואס וויל ווירשען די מאכט און האט גארנישט געגען דעם, אז קוזא זאל אהם אפרייניגען דעם וועג צום רעגירונגס רודער. פיום שוין פון די לעצטע געשעהענישען ווערט די לאגע פון די יודען אין רומעניען בעזונדער שווער און טראגט אין איהר שוים מעגליכקייטען פון נייע רדיפות און גזרות.

י. יעווין

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 9 יוני
י"ג סיון תר"ץ
זון-אויפגאנג 3.17
זון-אונטערגאנג 7.52

וועגען קאנשטאטס=שפיטאל אין ראדאגאשטש

וואס עס זאגט לאווניק דר. מארגוליס

אין אנ'אינטערוויו מיט'ן לאווניק פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג ד"ר מארגוליעס האט ער געזאגט אזוי וואס:

אייגענטליך, פונ'ם שטאנדפונקט פון מאגיסטראט וואלט דער איצטיגער צושטאנד געקענט דויערן ביז אין דער אומענדליכקייט, ווייל נישט דאס קוראטאריום פון דער קאנשטאט-פונדאציע און נישט קיין שום אנדערע פריוואט-געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע וועט נישט קענען שאפען די נויטיגע מיטלע צוליב פונאנדערצובויען דעם שפיטאל אין ראדאגאשטש. די בעסטע אילוסטראציע דערצו איז דאס משונעס-הויז, וואס מ'האט אנגעהויבען בויען פאר'ן קריג. 11 יאהר איז שוין פאריבער זייט דער קריג איז פערענדיגט און ביז איצט האט זיך דער קאמיטעט טראץ א פאר אנשטרענגונגען נישט קאנסאלידירט, כדי צו פערענדיגען דעם בוי פון אזא נויטיגער אינסטיטוציע. קיין נייע פילאנטראפען פון אזא פערנעהם ווי דאס איז געווען פאר'ן קריג, מערקט זיך נישט און אויב ס'בעווייזען זיך אפילו איז — אויף אנדערע געביטען, כ'האב פיל מאל גערעדט מיט'ן פערשטארבענעם ד"ר קראקאווסקי וועגען גורל פון שפיטאל און אויך ער האט געהאלטען אז נאר א נס קען עפעס שאפען א נייע סיטואציע, אבער קיין ניסים געשעהען נישט און דער מאגיסטראט וועלכער איז בעזארגט מיט שטילען דעם שוידערהאפטען הונגער אין שפיטאלען, אין לאדז, שטעהט פאר א פראגע — וואס צו טון.

לויט'ן פלאן פון פונדאטאר האט מען דעם שפיטאל געוואלט אנהויבען בויען, ווען ס'וועט זיך אנזאמלען 150 טויזענד רובעל, פון די פונדאציע-צינזען, דער שפיטאל-בוי איז נאך נישט פערענדיגט. היינט צו-טאג איז דארט פערהאן 310 בעטלעך. אבער דער פלאן זעהט פאראויס נאך א גרויסען פאוויליאן מיט 600 בעטלעך. דער מאגיסטראט קען אבער נישט אנהויבען בויען אין דער וועלט אריין. אהן אנ'אפמאך מיט דער פערוואלטונג פון דער פונדאציע. מוז מען רעכטליך רעגולירען די פראגע. לעולם עקזיסטירט א פעראדנונג, אז אויב א שטאט-פערוואלטונג האט פאר'ן 1 נאוועמבער 1918 איבערגענומען א שפיטאל פון א פונדאציע און פיהרט איהם ביז איצט, קען זי איהם איבערנעהמען און אפילו פארנעהמען דאס פונאנדערבוי מיט דער איינשטימונגקייט פון די מיניסטעריומס פון אינערן און פינאנץ. דער מאגיסטראט שטעהט אויפ'ן שטאנדפונקט אז ווען ביים איצטיגען שפיטאל-הונגער אין לאדז וועלען צוקומען נייע 600 בעטלעך וועלען פון דעם געניסען אויך די יודען. כ'וויים נישט וואס וועט זיין מיט די אנדערע מאגיסטראטען, וועלכע וועלען קומען ווייטער, אבער דער איצטיגער מאגיסטראט מאכט נישט קיין אונטערשיד צווישען א יודישען און נישט-יודישען קראנקען.

און ווען ער האט פאראויסגעזעהען, אז ס'וועלען בקרוב זיין די נויטיגע מיטלען אויף פונאנדערצובויען דעם שפיטאל האט ער אנגעהויבען אונטערצוהאנדלען מיט'ן קוראטאריום, ווייל ער וויל נישט אויסנוצען זיין פארמעלע רעכט.

בעת דער דייטשער אקופאציע האט דער שפיטאל געוואלט רעקווירירט ווערען און ס'איז געווען אנ'איינפאל פון ד"ר קראקאווסקי אז דעם שפיטאל זאל איבערנעהמען די שטאט-פערוואלטונג. פונ'ם דייטשען מאגיסטראט האט עס איבערגענומען אונזער, אבער דערווייל איז דאס שפיטאל פערבליבען, וואלט עס געווען רעקווירירט פאר א מיליטערישען שפיטאל, וואלטען די דייטשען אלץ ארויסגעפיהרט, ווי זיי האבען עס געטון איבעראל. לויט דער צוואה דארף דער שפיטאל זיין א קינדער-שפיטאל און ס'ווערט אין דער צוואה נישט דערמאהנט דאס ווארט „יודישע". דא לאזט זיך פלאץ אויף אויסטייטשונגען. ביי די איצטיגע שפיטאל-פערהעלטנישען אין לאדז וואלט עס נישט געווען ראציאנעל און ראציאנאל דעם שפיטאל פאר ערוואקסענע פערוואנדלען אין א קינדער-שפיטאל. ווייל דער מאנגעל אין בעטלעך פאר ערוואקסענע פיהלט זיך נישט אין קיין פערגלייך שארפער ווי פאר קינדער.

דער יודישער מאמענט קומט דא אין בעטראכט ביי צוויי פונקטען: יודישע קראנקע. דאס קען נישט אפגעהיט ווערען, אפילו אין אזא ריין יודישען שפיטאל ווי פאזנאנסקים איז די צאהל יודישע קראנקע קוים פערציג פראצ., דאגעגען זענען פערהאנען יודישע קראנקע אויך אין אנדערע נישט-יודישע שפיטאלען. ס'קומט אויך אין בעטראכט די פראגע וועגען א כשרע קיך. אבער דאס איז א בעזונדער ענין פאר זיך. אפילו ווען ס'איז נישטא קיין שפיטאל פון א יודישער פונדאציע, געפינט זיך די יודישע בעפעלקערונג בערעכטיגט צו פערלאנגען א כשרע קיך פאר די קראנקע יודען אין די שטעטישע שפיטאלען. ביי אונז אין לאדז ווערט די דאזיגע פאדערונג בעפרידיגט דורך פאזנאנסקים שפיטאל, אבער ווען דאס וואלט געווען ווייניג וואלטען די יודען געפונען זיך פאר בערעכטיגט צו פאדערען נאך. אט אזוי איז אין ווארשא פערהאנען א שפיטאל וואס ווערט אויסגעהאלטען דורכ'ן מאגיסטראט מיט א כשרער קיך פאר יודען (דער יודישער שפיטאל אויף טשיסטא). אזוי איז די פראגע פון א כשרער קיך שטעהט גאר נישט אין צוזאמענהאנג מיט דער פראגע פון ראדאגאשטשער שפיטאל: איינארדנען א כשרער קיך פאר טויזענד קראנקע בעה דארט וועט זיין א מינימום יודען איז גארנישט נויטיג. אנ'אנדער פראגע נישט פון קליינער אפשר וויכטיגקייט, איז די פראגע פון פראקטיק און וויסענשאפטליכער ארבייט אין שפיטאל. וואס אמת פריהער ביי די פריהערדיגע מאגיסטראטען האט זיך עס איינגעשטעלט נישט קיין אפיציעלער מאוים, אז אין ראדאגאשטשער שפיטאל האבען געארבייט יודישע דאקטוירים אבער אין שפיטאל פון שוו. יוזעף האט מען קיין יודישען ארצט נישט אריינגעלאזט. איצט איז עס אנדערש געווארען. און אין שפיטאל פון שוו. יוזעף ארבייטען יודישע דאקטוירים געצאהלטע און נישט געצאהלטע.

כ'בין זיכער, אז קיינער וועט נישט פערדעכטיגען דעם איצטיגען מאגיסטראט, אז ער וועט בעהאנדלען די יודען ערגער ווי די נישט-יודען, וואס אנבעלאנגט די קומענדיגע מאגיסטראטען איז שווער צו פערזיכערען, כדי צו זיכערען דער פונדאציע איהר אייגענטליכען כאראקטער איז דער מאגיסטראט און זיין פראיעקט נוטה צו פאלגענדע שריט 1) איינהאלטען דעם נאמען פון די פונדאטארס און 2) שאפען א ספעציעלען שפיטאל-ראט.

דאס געזעץ וועגען שפיטאלען זעהט פאר א שפיטאל-ראט, דארט וואו ס'זענען פערהאנען עטליכע שפיטאלען קען געשאפען ווערען א געמיינזאמער שפיטאל-ראט. דער מאגיסטראט איז גרייט זיך צו פערפליכטען, אז ס'זאל געשאפען ווערען א זעלבסטשטענדיגער ראט פון שפיטאל אינ'ם ראט זאלען זיין אויך פערטראטען די פארשטעהער פון קוראטאריום, וועלכע זאלען אפהיטען דעם כאראקטער פון שפיטאל.

אגב בנוגע דער בעהויפטונג פון קוראטאריום וועגען א בריף און וועגען נישט איינשטימיגקייט מיט'ן פראטאקאל, ערקלערט ד"ר מארגוליעס, אז קיין שום בריף האט דער מאגיסטראט נישט דערהאלטען און אז דער פראטאקאל איז אונטערגעשריבען געווארען דורכ'ן פארזיצער און סעקרעטאר. צו קיין הסכם איז מען נישט געקומען בלויז וועגען בעצאהלען דירה געלד ביז 1927 יאהר.

צום סוף האבען מיר געשטעלט א פראגע: און ווי וואלט איהר ה' ד"ר זיך בעצויגען ווען עפעס א געזעלשאפטליכע יודישע אינסטיטוציע „כאו" ארער א קאמיטעט וואלט זיך ערקלערט גרייט איבערצונעהמען דעם שפיטאל.

דערויף האבען מיר בעקומען פאלגענדע תשובה:

— כ'גלויב קוים, אז ס'זאל געשאפען ווערען אזא קאמיטעט מיט גענוגענדע מיטלען. ווען דער קאמיטעט קענען בעסער מאכען ווי ס'איז איצט, וועל איך זיינע שריט שטיצען; וועט ער וועלען מאכען אין א קלענערען אומפאנג און ערגער ווי ס'איז איצט, וועל איך נאטירליך דעם פלאן בעקעמפען.

ווער שטעלט זיך היינט

צו די פאבאר-קאמיסיעס?

היינט צוליב די גרינע חגאות אמטירען די קאמיסיעס נישט.

מארגען, דינסטאג דארפען זיך שטעלען פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1, אויף זאקאנטנע 82, די מענער פון יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 8-טען פאליציי-קאמיסאריאט, און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות

DEFG

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2, אגראדאווע 34, דארפען זיך שטעלען די מענער פונ'ם יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 12-טען פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

PRSTUWZ

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 3, עלעקטראקשטשושקי 21, דארפען זיך שטעלען אלע מענער פון קאטעגאריע B פון יאהרגאנג 1908 וואס וואוינען אין 5-טען פאליציי-קאמיסאריאט

GHIJK

די פאבאר-קאמיסיעס הויבען אן אמטירען 8 א זייגער אין דער פריה. די פאבאר-פליכטיגע דארפען זיך שטעלען מיט די פערזענליכע דאקומענטען, אדער צייגנישען, ארויסגעגעבען דורכ'ן פאליציי-קאמיסאריאט, וועלכע בעשטעטיגען די אידענטישקייט פון דער פערזאן מיט די מיליטערישע אדרעסשטעלעס, רעגיסטראציע-צייגנישען, וועלכע זענען אויסגעשטעלט דורכ'ן מאגיסטראט פון לאדז.

אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע

(ם) דער מאגיסטראט פון לאדז מעלדעט אלע אינטערעסירטע, אז דינסטאג, דעם 10. ה. ח. הויבט זיך אן די רעגיסטראציע אויף דריטע העלפט פאר'ן חודש מאי, 1930 פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען בעקומען ווינטער-אונטערשטיצונג, פאר אפריל אין אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע, און וועלכע האבען אויסגענוצט זייער רעכט צו געזעצליכער אונטערשטיצונג פון ארבייטסלאזען פאנד אין אפריל פונ'ם ל. י.

אויף מלוכה'שער אונטערשטיצונג האבען דאס רעכט נאר ארבייטסלאזע, וועלכע האבען אויף אויסהאלט א פאמיליע. איינזאמע און קינדערלאזע האבען נישט קיין רעכט אויף אונטערשטיצונג. אויב עמיצער פון דער משפחה פון ארבייטסלאזען, וואס וואוינט מיט איהם צוזאמען האט ארבייט, אדער בעקומט אונטערשטיצונג פערלירט דער ארבייטסלאזער דאס רעכט צו אונטערשטיצונג.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין אונטערשטיצונגס-אמט, גדאנסקא 151 פון 9 ביז 14 א זייגער, לויט פאלגענדער סדר:

דינסטאג, דעם 10 —

ABCDEF

מיטוואך, דעם 11 —

GHIJ

דאנערשטאג, דעם 12 —

KLŁ

פרייטאג, דעם 13 —

MNO

שבת, דעם 14 —

PRS

מאנטאג, דעם 16 —

TUWZŻ

די ארבייטסלאזע, וואס קומען זיך רעגיסטרירען מוזען האבען ביי זיך א פערזענליכען דאקומענט, אדער אנ'אנדערען דאקומענט, וועלכער זאל בעווייזען די אידענטישקייט; א לעגיטימאציע פון פ.או.פ.פ. (מלוכה'שען ארבייט פערמיטלונגס-אמט), וועלכע בעשטעטיגען דעם פאקט פון בעקומען ווינטער-אונטערשטיצונג פאר אפריל פון ארבייטסלאזען פאנד און דעם פאקט פון מעלדען זיך צום קאנטראל אין דער אפטיילונג פון פ.-או.פ.פ. אין חודש אפריל און מאי.

דאס פערזיכערונגס ביוראו פון קראנקען קאסע אין לאדז.

היינטיגער יובילייר פון רעד. טשעסלאוו גומקאווסקי

דער לאנגיעהריגער פרעזעס פונ'ם לאדזער זשורנאליסטען סינדיקאט און שעף-רעדאקטאר פון „קוריער לודזקי", פייערט היינט דעם 15-יעהריגען יובילייר פון זיין זשורנאליסטישער טעטיגקייט.

דער יובילאר, וועלכער פערנעהמט איצט אנ'אנגעזעהענעם ארט אין דער פוילישער פובליציסטיק, האט נאכ'ן פערענדיגען זיין בילדונג אין בעלגיען, זיך געווידמעט צוערשט צו פעדאגאגישער ארבייט, נאכדעם איז ער ארויף אויף דעם וועג פון זשורנאליסטיק, געדרוקט א רייהע גלענצענדע פאליטישע ארטיקלען, נאוועלען, פאעזיע א. ד. גל. און א דאנק זיין ברייטער ערודיציע, פעסטען שריפטשטעלערישען טאלאנט און שארפער פובליציסטישער פען, האט ער זיך ערווארבען אנ'אנגעזעהענעם ארט אין דער פוילישער זשורנאליסטיק. ער האט זיך בעקאנט געמאכט אין א רייהע רעדאקציעס אין ווארשא און אין ווילנע ביז ער האט זיך ענדליך סטאביל בעזעצט אין לאדז און פערנומען דעם פאסטען פון הויפט-רעדאקטאר אין „קוריער לודזקי".

רעד. טשעסלאוו גומקאווסקי איז איינער פון די ארגאניזאטארען און שוין א רייהע יאהרען פרעזעס פון לאדזער זשורנאליסטען סינדיקאט, אינטער זיין פרעזעסור איז פארגעקומען די צוזאמענגיסונג פון דער יודישער דייטשער און פוילישער אין אלגעמיינעם זשורנאליסטען סינדיקאט. דער לאדזער סינדיקאט דינט אלס מוסטער פאר די אנדערע זשורנאליסטען סינדיקאטען אין פוילען מיט איהר סאלידאריטעט און מוסטערהאפטער צוזאמענארבייט.

צום היינטיגען יום טוב פון דעם געשעצטען יובילאר שיקט איהם די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" א הארציגען גליק-וואונש.

געגנבעט און אריינגעפאלן מיט דער גנבה

אויף זשגאזשסקא 63 האבען זיך אין געוועלב פון ס. האהן אריינגעכאפט גנבים און כמעט אינגאנצען אויסגעלעדיגט דאס געוועלב. ה' האהן האט וועגען דער גנבה מיטגעטיילט אין פאליציי-קאמיסאריאט.

אין דער זעלבער צייט האט א פאליציי-פאטרול אין [illegible] עסקים ציגעלניע אויף דאמבראווסקי גאס בעמערקט און פעלד צווישען קארן בעהאלטען עפעס זעק און זעקלעך, די פאליציאנטען האבען באלד פעסטגעשטעלט, אז אין די זעקלעך געפינט זיך גאלאנטעריע סחורה, זיי האבען פערנומען דאס געפונענע און אפגעטראגען אין פאליציי קאמיסאריאט, די נעהנטסטע אויספארשונג האט בעוויזען, אז די געפונענע סחורה שטאמט פון דער גנבה ביי האהנען, מען האט דעם געליטענעם אפגעגעבען זיין סחורה און עס ווערט ווייטער געפיהרט די אויספארשונג וועגען די סחורה גנב'נגנ'עט און בעהאלטען אין פעלד צווישען קארן, איינינע פערדעכטיגע פערזאן זענען ארעסטירט.

לאדז פעראייניגט זיך צו דער פראטעסט=דעמאנסטראציע פון פויל. יודענטום געגן דער עליה=גזירה

אין צוזאמענהאנג מיט דער אלגעמיינער פערשמאכטער פראטעסט - אקציע, וואס עס האט אונטערנעמען דאס פוילישע יודענטום צוליב די אלא מלחמה'דיגע ידיעות וועגען דער געפעהרליכער פאליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג, וועלכע בעדראהט די יודישע רעכט אויף ארץ ישראל, קומט פאר היינט 12 א זייגער אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א בעראטונג פון די פערטרעטער פון אלע ציוניסטישע גרופען כדי אויסצוארבעטען די פראגע וועגען פערשטארקען די פראטעסט - אקציע אין לאדז. עס ווערט געפלאנט איינצוארדנען א גראנדיעזע דעמאנסטראציע דורך די גאסען פון דער שטאט.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: קלאדקעס אויף פלאטפוסען, קונסטליכע גערטעלען א. א. וו. נאכמיטאג פון 2.30 ביז 4.30 נאכמ.

קלאוזולעס און זאבעזפיעטשעניעס
ווערען ערלעדיגט
אין פערלויף פון 24 שעה.
ביטשריפטען-ביורא
„Polpraw"
נארוטאוויטשא 1 טעל. 17001

א ספעציעלע קאמיסיע

ביי דער אפטיילונג פון געזעלשאפטליכער שוץ

[—] ביי דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ ביים מאגיסטראט ווערט געשאפען א ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע וועט בעשטעהען פון פארשטעהער פון שטאט - ראט און שטאטישע פערזארגונגס-אינסטיטוציעס.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די פערזאר-גונגס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט זיך געווענדעט צו דער יודישער קהלה, אז אלע יודישע פערזארגונגס-אינסטיטוציעס זאלען וועהלען געמיינזאמע פאר-שטעהער אין דער דערמאנטער קאמיסיע ביים מאגיסטראט, צוליב דעם רופט די קהלה אויף היינט זיבען א זייגער אין אווענד אין קהלה - לאקאל א פערזאמלונג פון פארשטעהער פון די יודישע פערזארגונגס-אינסטיטוציעס, וואו די דאזיגע רעפרעזענטאנטען וועלען געוועהלט ווערען.

מאטורעס

פאלגענדע אביטוריענטקעס פון פרויען-גימנאזיום „וויעדזא" האבען בעקומען רייפקייטס-צייגנישען:

איזענער רגינא, בערלינסקא דארא, פוקא צעלא כעלמינסקא זאפיא פעלדמאן דארא, גאלד-פעדער צעסיא, קאץ רעגינא, ליפשיץ ערזיא, אלשער אדעלא, פאצאנאווסקא פאלא, רובינאוויטש פאלא סקיעבעלסקא פולינא, הייץ רבקה, ווינאגראד האנקא זילבערבערג אסתר

וועגען אויסשליסען פון מיליטער-דינסט
צוליב געריכטליכע שטראף-אורטיילען

דאס דינען אין מיליטער ווערט פון תמיד אן בעטראכט פאר עפּיס א מין העכערע, עהרען-ווערדיגע אויפגאבע און דעריבער האבען דערצו נישט געהאט קיין צוטריט, אלענפאלס א דירעקטען, די אינגערישטע מינדערווערטיגע שיכטען פון דער בעפעלקערונג.

אמת, איצט ווערען שוין נישט מעהר, ווי אמאל, ביים אריינציען אין מיליטער - דינסט אנגעווענדען די פרינציפען פון א סאציאלער אדער נאציאנאלער בע-גרענצונג. היינט רעכענט מען זיך אדער מען דארף זיך ווי'ניגסטענס רעכענען בלויז מיט די פערזענליכע מאראלישע קוואליפיקאציעס פון דינסט - פעהיגען מענשען מאטעריאל.

אויך אונזער געזעצגעבער שטעלט זיך אויף דעם שטאנדפונקט, אז נישט אלע בירגער פון דער רע-פובליק זענען ראוי צו טראגען אויף זיך א זעלנער-שען מונדיר. דער ארטיקעל 9 פון פראיינהייטליכען אויסטאוו וועגען דער אלגעמיינער מיליטער - פליכט זעהט פאר, פאר 2 פאלען, ווען מ'וועט צום מיליטער-דינסט נישט צולאזען אדער דערפון אויסשליסען:

ערשטענס, ווען מ'איז פערמשפט געווארען אויפ'ן סמך פון אנגעטאלשטיגען געריכטס - אורטייל צו שווע-רע אדער געוועהנליכע טורמע אויף א טערמין פון מינדעסטענס דריי יאהר.

צווייטענס, ווען מ'איז פעראורטיילט געווארען א-פילו אויך צו א קורצער-טערמיניגער טורמע-שטראף אלענפאלס נישט ווייניגער, ווי אויף דריי חדשים, פאר פערברעכענס, וועלכע זענען בעגאנגען געווארן צוליב קליינליכע, נידערטרעכטיגע טעמים אדער זענען דער גאנצקייט פון דער מלוכה, עווענטועל נעגען דער-הערשענדער מלוכה אדער געזעלשאפטליכער ארדנונג.

ס'איז אבער פארהאן א בעדייטענדער אונטערשייד צווישען אט די ביידע אויסגערעכענטע פאלען אין אופן פון אנווענדען לגבי יעדען פון זיי די איבענ-דערמאנטע מיליטער - דינסטליכע שטראף - סאנקציע.

אין פאקט'ש איז ערשטען פאל, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א שטראף, העכער ווי דריי יאהר, פער-לירט דער פערמשפטער בײַגער אויטאמאטיש זיין רעכט צו דינען אין מיליטער; דאגעגן ביי א מילדער-רענדער שטראף - אורטייל איז דאס נישט צולאזונג אדער אויסשליסען פון מיליטער - דינסט שוין א זאך פון פערזענליכען איינזעהן פון דאוואדצע פון קרייז-קארפוס (ד. א. ג.), וועלכער רעכענט זיך אין אזא פאל, ווי שוין בעוואוסט, מיט'ן כאראקטער און אונטער-כוונות פון „פעראורט"לטען פערברעך.

אומאפהענגיג פון אומשטאנד, צי מהאט אויטא-מאטיש אנגעוואוירען די רעכט צו דינען אין מיליי-טער אדער מ'איז לויט א העצירונג פון ד. א. ג. אויס-געשלאסען געווארען פון מיליטער-דינסט, די דאזיגע בעגרענצונג דויערט סיי ווי נישט אייביג, נאר קאן פער אדענט ווערען בלויז אויף א בעשטימטער צייט, אויף א טערמין אומאפהענגיג פון 2 ביז לענגסטענס 10 יאהר.

דער טערמין פון אזא אויסשליסונג הייבט זיך אן צו רעכענען פון דעם טאג, ווען דער פערמשפט'ער איז אפגעזעסען די שטראף אדער פון טאג, ווען די שטראף איז איהם געשאנקען, אנולירט אדער פער-עלטערט געווארען. דאגעגן אין פאל, ווען די רעכט-ליכע פאלגען פון א געריכטליכען שטראף-אורטייל ווערען דעם פערמשפטען אויפ'ן וועג פון א בעזונ-דערע גנאדע געשאנקען, ווערט קיין אויסשליסונג אין גאנצען נישט פעראדענט אדער זי ווערט תיכף אפגעשטעלט.

ווי באלד דער בעטרעפענדער פערמשפט'ער האט נאך נישט דערגרייכט די פאבאר - עלטער אדער ר'איז נאך נישט געשטאנען פאר דער פאבאר - קאמיסיע, קאן די אויסשליסונג פאקומען ערשט נאכדעם, ווי ר'איז דורך דער פאבאר - קאמיסיע קוואליפיצירט גע-ווארען צו איינער פון די פאלגענדע קאטעגאריעס A, C אדער D.

דערביי מוז מען אבער אויך געדענקען, אז קיים ענדיגט זיך דער טערמין פון דער אויסשליסונג אין מאמענט, ווען דער פערמשפט'ער איז נאך נישט אלט געווארען קיין פולע דריי און צוואנציג יאהר, קאן מען איהם נאך אריינציהען אין אקטיווען דינסט.

דעסגלייכען דארף אויך אויפמערקזאם געמאכט ווערען אויף דעם פרט, אז אויב די דעציזיע וועגען אויסשליסען פון מיליטער טרעפט דעם פערמשפטען גראד אין דעם מאמענט, ווען ער געפינט זיך נאך אין אקטיווען דינסט, מוז ער תיכף בעפר'ט ווערען.

פל זמן די אויסשליסונג דויערט ווערט דער בע-טרעפענדער פערמשפט'ער נישט גערופען אויף קיין איבונגען, קאנטראל-פערזאמלונגען און ער איז אויך פטור פון אלע איבעריגע מיליטער - דינסטליכע פליכ-טען. דאגעגען איז ער יא מחויב צו מעלדען דעם בעטרעפענדען מיליטער - פאליציי'אישען אמט וועגען יעדער ענדערונג פון זיין וואוינארט.

וואס שייך דער מעגליכקייט און די בעדינגונגען צו אפעלירען געגען דער פעראדנונג אויסצושליסען פון מיליטער - דינסט, קאן דער בעטרעפענדער אויס-געשלאסענער דערלאנגען אן אנקלאגע בלויז נאר אין דעם פאל, ווען דאס אויסשליסען איז פארגעקומען נישט אויף קיין אויטאמאטישען אופן, נאר לויט א דעציזיע פון דער בעריפענער מיליטערישער מאכט.

קלאהרער גערעדט: אן אנקלאגע געגען אויס-שליסען פון מיליטער - דינסט קאן מען דערלאנגען בלויז נאר אין דעם פאל, ווען דאס אויסשליסען איז א פועל יוצא פון א פעראורטיילטער טורמע - שטראף אויף א טערמין, אלענפאלס קורצער, ווי דריי יאהר.

די אנקלאגע דארף דערלאנגט ווערען אין משך פון 14 טעג נאכן דערהאלטען די מעלדונג וועגען דער אויסשליסונג אין מיניסטעריום פאר מיליטערישע ענ-ינים דורך דער פערמיטלונג פון דער זעלבער ד. א. ג.

דאס דערלאנגען אזא אנקלאגע האלט דערווייל אויף דאס אויספירען די פערקלאגטע דעציזיע.

י. אינפעלד

די „לאדזשער שאפקע"
טעקסטען פון געלבארט און בום ליאלקעס, געשניצט פון יצחק ברוינער

שוין פאלד א וואך צייט ווערט אין לאדז גע-וויזען אן אקטועלע לאדזשער שאפקע, — אין פוילישע — אין וועלכער עס ווערט אויף א סאטיריש-קאריי-קאטורעלען אופן פארגעשטעלט א רייה פערזענליכ-קייטען פון אונזער שטאט.

די דאזיגע „שאפקע" בעשטייט פון א פאר-צעהנדליג ליאלקעס, געשניצט פון אונזער טאלענ-טירטען בן-עיר יצחק ברוינער, און פון הייזיגע טעקסטען, געשריבען פון צוויי לאדזער זשורנאליס-טען: געלבארט און בום.

און איהר האט אין איהר פון „פויגעל-מילך", פונ'ם ביסעל סולת און פסולת פון אונזער געזעל-שאפטליכען, אינדוסטריעלען לאדז — איהר האט דא מאגיסטראט-טאטעס, און א שיכור אנ'ארוואקט, און די גרויס-פראדוקציע, און דעם יודישען שענ-קער, און די פוילישע „מים" און נאך, און נאך.

על רגל אחת געמאכטע, און אויף איין פוס טאנצענדיגע, בוצקען זיך די קאמיש-טראגישע פי-גורלעך און פון די מאדערנע פיגוראס — די הייני-טיגע זשורנאליסטען, וואס מוזען אומעטום האפען א וואכענדיג, און אפט — א לאכענדיג — אויג, וואס מוזען אריינשטעקען זייערע שארפע נעז אין דעם אויבערפלאך און שוים פונ'ם טאג-טעגליכען לעבען, וואס זענען' אפט מחויב רעפארטעריש צו גרונטעווען זיך אין שמוץ און אינטריגע, און געזעל-שאפטליכע גרויס-און-קליין-שווינדעל, און — ליי-דער — דעם לעצערס פעראינטערעסירונג וועגען, מאכען פון א פליג א העלעפאנט, פון א רכילות'ל — אנ'אמת...

און — אפט אויך איבערדרייען דעם האשעק, און מאכען די זאך — פערקעהרט...

זעלבסטפערשטענדליך, פאר דעם גישט-בע-האוועגטען, פאר דעם נאאיווען בעזוכער זענען די אלע אומריסקרעטקייטען — לאטיין. אבער פאר דעם לאדזער, וואס איז אויסגעקאכט אדער קאכט זיך נאך אין דעם שמעלץ-טאפ פון היגען געזעל-שאפטליכען לעבען, איז עס א פערגעניגען, ווי עס שטייסט „איש את רעהו"...

פאר אלע, אהן אויסנאהם אבער, איז אינ-טערעסאנט די ארבייט פון אונזער יצחק ברוינער — אב, דעם שעפער פון די חד-גדיא-ליאלקעס — די ערשטקלאסיג-געשניצטע קאריקאטורען, קינסטלע-ריש געזעהן, און פיין ארויסגעבראכט, מיט א שלל פון עכט-ברוינעריש'ן גוטען הומאר, מיט אטא דעם ברייט-אויסשמייכלענדיגען הומאר, וואס האט א נאר הענטע קרוב'שאפט צום פלאסטישען הומאר פון א דאנארע האמיע.

מ. ב.

דריי פארש עלונגען
פון דער ריגער רוסישער דראמאטישער טרופע

וועגען די דאזיגע פארשטעלונגען, וועגען יע-דערער בעזונדער, וואלט מען געקענט אנשרייבען גאנ-צע מאנאגראפיעס: וועגען יעדען טיפ, וועגען דער אויסשטאטונג, וועגען ארט שפילען און וואונדערווערק - קראפט פון יעדען ארטיסט.

דערווייל זענען די גאסטראלען פון די ריגער געסט קורץ, און עס וויל זיך נאך פאר זייער אוועקפאהרען זאגען וואס פאר א טיפען איינדרוק די לאזען איבער פון זייערע פארשטעלונגען.

אהן שום אויסערליכע עפעקטען, אהן ספע-ציעלע דעקאראציעס און געקינצעלטקייטען, צו וועל-כע עס האט זיך שוין אזוי צוגעוואוינט דאס אויג פונ'ם איצטיגען טעאטער - בעזוכער אין די מאדערנע טעאטערס — רופען די רוסישע קינסטלער מיט זייער אויפריכטיגער קונסט, אויפ'ן אלט - שטייגערדיגען רעאליסטישען אופן ארויס די טיפסטע און עהרליכסטע איבערלעבונגען.

מען זיצט אין טעאטער און מען פאלגט נאך דער פארשטעלונג מיט א פערכאפטען אטעם, און ווען מען פערלאזט דעם טעאטער - זאל, בלייבט הע-גען וואס צו געדענקען און טראכטען: דער בעסטער סימן פון א ווערטפולער פארשטעלונג.

עס קומט דעם ריגער רוסישען ארטיסטען „אנ-סמבל א „ישר - כח", וואס די האבען געקענט אין זייערע עמיגראציע - בעדינגונגען דערגרייכען צו אזא הויכער ארטיסטישער מדרגה.

די נעכטיגע פארשטעלונג „דער מענש מיט דעם מעקע" פון פאיקא — א טיפע טראגעדיע פון דער היסטישער אינטעליגענץ, וועלכע וויל זיך צופאסען צום נייעם לעבען — איז א דורך מיט אנ'אויסגעגעהויע-ליכען עיפאלג.

דאס פובליקום האט בעשאנקען די ארטיסטען, נאך יעדען בילד מיט רוישענדע אפלאדיסמענטען.

ט. פ.

די גאסטראלען פון דער ריגער רוסישער דראמאטישער טרופע
אין שטעטישען טעאטער

היינט אין אווענט ווערט געשפילט „פערברע-כען און שטראף" פון דאסטאיעווסקי.

מעלדונג

הסתדרות צעירי מזרחי קילינסקיעגא 44.

היינט, מאנטאג, פינקטליך 8 א זייגער קומט פאר אין אייגענעם לאקאל א פערזאמלונג. די חברים: פיליפ שידלאווסקי, ראזענבערג, מארעק, וועלכע זע-פערירען אויף ד. ט. די יעצטיגע לאגע אין ציוניזם, חברים און סימפאטיקער ווערען געבעטען קומען פינקטליך. איינגאנג פריי.

פון געריכט

נישט ערלויבטע אפעראציעס

אין קרייז-געריכט איז בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען דער אקושערקע מאריאנא ניעסולקאווסקא פון זגערזש, וועלכע ווערט בעשול-דיגט אז זי האט געמאכט א נישט ערלויבטע אפע-ראציע איבער דער זגערזשער איינוואוינערין בראָ-ניסלאווא נאוואצקא.

נאך דער אפעראציע איז די נאוואצקא גע-שטארבען צוליב א בלוט-פערגיפטונג.

דאס געריכט האט פערמשפט די אקושערקע אויף א יאהר תפיסה.

א בריף-טרעגער פערשווענדעט געלד

(—) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקו-מען דער פראצעס געגען בריף-טרעגער וואלעראַ-היטש, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען, אז ער האט איינציגע מאל נישט אפגעגעבען האט געלד, וואס ער האט בעקומען אפצוטראגען צו אדרעסאטען.

דער בעשולדיגטער איז פערמשפט געווארען אויף 8 חדשים טורמע.

א יודיש-דראמאטישע-שולע

זונטאג, ד. 22. יוני ווערט געעפענט א יודישע דראמאטישע צוגרייטונגס-שולע, ביי דער „יודישע טעאטער-סטודיע" פון „הזמיר".

אז אונזער לאדז נויטיגט זיך, און אזא מין שול, אין דעם איז קיין שום צווייפעל נישטא. די דראם. קרייזען און קרייזלעך אין אונזער שטאט, שטעהען נישט אויף דער הויך פון זייער אויפגאבע, וועגען א סיסטעמאטישע סטודיאלע ארבייט קאן דארט גאר קיין רייד נישט זיין.

אין פראגראם פון די למודים געהן אריין אזוי סער ריין טעאטראלע קורסען, אויך דיקציע, לי-טעראַרישע לעקציעס, פלאסטיש-גימנאסטישע איי-בונגען א. או. וו. מיט דער קינסטלערישער אנפיה-רונג פון דער א. ה. דראם. שול וועלען זיך פער-נעהמען: י. מ. מאשקאוויטש, הענעך יא, איזידאר לעוו, אזוא האראפי, ווי אויך דער בערהמטער קונסט מאלער יצחק ברוינער, זיין צוזאג וועגען מיטארבייט האט אויך געגעבען דער בעריהמטער רעזשיסער און פעדאגאג אויף דעם געביט ד"ר מיכאל וויכערט פון ווארשא. מיטגלידער ווערען אנגענומען יעדען שבת, זונטאג, דינסטאג און מיטוואך פון 9 א זייגער אווענד אינ'ם לאקאל פון דער גע. „הזמיר", אל. קאשטשושקי 21.

די ערעפנונג פון דער סטיק-אויסשטעלונג — דינסטאג

די פערוואלטונג פון דער סטיק-אויסשטעלונג מעלדעט, אז צוליב דעם וואס עס האט פערשפעטיגט דער טראנספארט מיט די עקספאנאטען צו דער אויסשטעלונג פון די קינסטלער סטיק, וועט די די ערעפנונג פון דער אויסשטעלונג פארקומען דינסטאג.

ספארט-בעוועגונג.

„הכוח" — „טוריסטען" 4:1 (3:0)

(בל) דעם פערג. שבת איז פארגעקומען דער מייסטערשאפטס-מעטש צווישען די אויבענערע--- מאהנטע צוויי פוסבאל-קלובען. דער ראזיגער מעטש האט אין דער היגער ספארט-וועלט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס, ווייל ביידע מאנשאפטען פרע-טענדירען אויפ'ן מייסטער-טיטול פון לאדז. די אויס-געצייכענטע פארם פון ביידע מאנשאפטען האבען געשטעלט דעם רעזולטאט פון דעם מעטש פאר א פראגע-צייכען. דעריבער איז טאקע פערשטענד-ליך, וואס צום דאזיגען מעטש איז געקומען א רע-קארד צאהל פון מענשען: העכער 3.500 צושויער האבען בייגעוואוינט דעם ראזיגען מעטש. דער יודי-שער עולם, וואס איז געקומען זעהען א שעהן שפי-לען פון „הכוח", נאך זיינע נצחונות איבער „ל.ק.ס." „ווארטא" פון טשענסטאכאו און „מכבי" פון קראַ-קע איז געבליבען אינגאנצען ענטוישט. עס איז פאק-טיש געווען שווער צו דערקענען די יודישע מאנ-שאפט. אנשטאט שעהנע קאמבינאציעס, פראַ-דוקטיווע אקציעס פון אנגריף און פלאנמעסיגער צוזאמענארבייט צווישען די לויפער-רייהען מיט די שטורמער, וואס עס האט ערשט פאראכטען גע-וויזען די זעלבע מאנשאפט, האט מען שבת גע-זעהען א סיסטעמלאז, כאאטיש שפילען. יעדער שפי-לער האט געשפילט אהן קאפ. די פערטיידיגונג האט געשפילט זעהר שוואך, די לויפער-רייה, וועלכע איז תמיד דער בעסטער טייל פון דער מאנשאפט, האט געהאט דעם שוואכסטען טאג פון סעזאן. דער אנ-גריף האט כמעט אינגאנצען נישט עקזיסטירט אויפ'ן פעלד. די „טוריסטען" דאגעגען האבען דאסמאל געשפילט זעהר פראדוקטיוו, און האבען אין אלע פאזיציעס איבערגעשטיגען די יודישע מאנשאפט. ביי מעהר מזל וואלט דער רעזולטאט פאר איהר געווען פיל גינסטיגער.

שוין פון אנהויב שפילען נעהמען איבער די „טוריסטען" די איניציאטיווע פון שפילען; פיהרען ארורך עטליכע אנגריפען, און שוין אין דער 5. מינוט ערצילען זיי א טויער פון אנ'אונטערטוועָר מאמענט. נאך דעם טויער שפילט „הכוח" פיל אפ-פערוויליגער, ווי פריהער, בעמיהענדיג זיך דעם רע-זולטאט אויסצוגלייכען, אבער דער אנגריף איז אינ-גאנצען אומבעהאלפען; בעזונדערס — צוליב'ן שוואַ-כען שפילען פון פערסערע; וועלכער איז נאך צו-שערינט פון לעצטען מעטש מיט „מכבי" פון קראַ-קע. די „טוריסטען" פערשלאפען אבער נישט די צייט, און ביז צו דער העלפט שיסען זיי נאך צוויי טויערען.

אין דער צווייטער העלפט פון שפילען זענען די „טוריסטען" ווידער ביים ווארט. „הכוח" פערטייי-דיגט זיך בלויז און נאר פון צייט צו צייט געהען זיי איבער אין אנגריף. די „טוריסטען" ערצילען א שטראף-שטויס. קאראשס שאס ראטעוועט אפ ליפסקי. „הכוח" רייסט זיך עטוואס אויף, קומט עט-ליכע מאל צו צום געגנערס טויער און ערצילט אפילו א טויער דורך מארגענשטערנען. באלד נאך דעם רעוואנזשירען זיך די „טוריסטען" און פער-גרעסערען נאך דעם רעזולטאט אויף 1:4, וועלכער האלט זיך שוין ביז צום סוף.

ריכטער ה' ווארענשקעוויטש — גוט.

„הכוח" 2 — „טוריסטען" 2 — 1:1

מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „ב"-קלאס אין לאדז. דאס טויער פאר „הכוח" ער-צילט באומגארטען.

„חשמונאי" — „ט.ג.ר." 3:3

נעכטען איז פארגעקומען אנ'אינטערעסאנטער מייסטערשאפטס-מעטש צווישען „חשמונאי" און „טור". די יודישע מאנשאפט איז ארויסגעטרעטען מיט עטליכע רעזערוו-שפילער, האבענדיג דאך די גאנצע איבערמאכט פון שפילען. דער אנגריף האט אבער פערפאסט פיל גינסטיגע געלעגענהייטען, כדי צו ערצילען א נצחון. דער מעטש האט זיך פער-ענדיגט מיט א רעמי-רעזולטאט 3:3.

„ו.ק.ס." — „בזושא" (פאביאניץ) 0:1

מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „א"-קלאס. נישט פערדינטער נצחון. א רעמי-רע-זולטאט וואלט מעהר ענטשפראכען דעם גאנג פון שפילען.

„ו.ו.י." — „טרומפעלדאר" 2:3

מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „צ"-קלאס. פערדינטער נצחון פון „ו.ו.י.", וועל-כע האט פיל איבערגעשטיגען דעם געגנער.

„ו.א.ק." — „ווארשאוויאנקא" 1:7

ווארשא, 8 (טעלעפאניש).

היינט איז דא פארגעקומען א זעהר אינטערע-סאנטער פוסבאל-מעטש צווישען דעם „יונער אט-לעטיק-קלוב" און „ווארשאוויאנקא", וועלכע איז גע-ווען פערשטארקט מיט עטליכע שפילער פון „לעגיא". די געסט זענען ארויסגעטרעטען מיט עטליכע רעזערוו-שפילער, און ביז צו דער העלפט, האבען זיי, נישט-קוקענדיג אויף דער איבערמאכט, נישט ערצילט קיין טויער.

אין דער צווייטער העלפט פון מעטש האבען די געסט פערשטארקט זייער מאנשאפט, און דער מיט בעהערשט דאס גאנצע שפילען. די געסט האבען געוויזען א קאנצערט-שפיל, און ענטציקט דעם גאנצען עולם. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א פערדינטען נצחון פון „ו.א.ק." אין פער-העלטעניש פון 1:7.

רעזולטאטען פון די נעכטיגע „ליגע"-קאמפען אין פוילען

„ל.ק.ס." — „רוך" 4:0

קאטאוויץ, 8 (טעלעפאניש).

היינט איז פארגעקומען א „ליגע"-קאמף צווי-שען דעם היגען „רוך" און „ל.ק.ס." פון לאדז. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א סענסא-ציאנעלע מפלה פון „ל.ק.ס." 4:0.

„קראקאוויא" — „ווסלא" 1:2

קראקע, 8 (טעלעפאניש).

ביי א גרויסען עולם צושויער איז דא היינט פארגעקומען דער „ליגע"-קאמף צווישען די צוויי שטארקסטע ליגע מאנשאפטען פון דער פוילישער „עקסטרא-קלאס". דער מעטש איז געווען זעהר אינטערעסאנט און האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פון „קראקאוויא". אין דעם רעזולטאט פון 1:2 א דאנק דעם נצחון פערנעהמט ווייטער „קראַ-קאוויא" זיכער דאס ערשטע ארט אין דער טאבעלע.

ראטאפעל דיסקוואליפיצירט אויף א יאהר

דער בעקאנטער לאדזער שטורמער פון „חש-מונאי" ראטאפעל איז דורך דער דיסציפלינאר-אפ-טיילונג פון לאדזער פוסבאל-פערבאנד דיסקוואליפי-צירט געווארען פאר בעוואוסטזיניג אונטערשרייבען צוויי רעקלאראציעס אין בעזונדערע קלובען („חש-מונאי" און „הכוח") אויף א יאהר צייט.

זיין שטראף ווערט גערעכענט פון היינט אן. ראטאפעל, וועלכער געפינט זיך איצט אין מיליטער וועט אזוי ארום ביז דעם 8. יוני 1931 נישט קאנען שפילען, אין וועלכען עס איז נאר קלוב.

א מארד אין ראדזין
דער ערמאָרדעטער זאָל זיין אַ פּראָוואָקאַטאָר, די מערדער זענען אַרעסטירט

דאס שטעטעל ראדזין, לובלינער וואיעוו. איז אויפגערודערט געווארען פון א מארד, וועלכער איז אויסגעפיהרט געווארען איבער א יודישען יונגעמאן און דורך צוויי אנדערע יודען. געשעהען איז עס ארום 3 בייטאג, בעת אויפ'ן מארק האבען שפאַצירט פיל מענשען. צווישען זיי איז אויך דריי פּגרואן, צווישען וועלכע עס האט זיך דארט אפגעשפילט די בלוטיגע סצענע. צוויי פון די דאזיגע דריי פערשוין, קענטיג טרעגער, האבען זיך פלוצלינג געווארפען אויף זייער מיטגעהער און מיט מעסער אזוי אונ־ברחמנות'דיג איהם געשטאכען און געשניטען איבער'ן האלז קארק און פנים, אז יענער האט בעת'ן אפגע־לאפען קוים 20 טריט, דאן איז ער אומגעפאלען און נאך 10 מינוט גסיסה איז ער געשטארבען אויפ'ן ארט.

באלד איז אנגעקומען פאליציי, די אנפאלער האבען אבער שוין געהאט אבגעצויגען.

ווי עס ווייזט זיך ארויס, שטאמט דער ערמאר־דעטער יונגערמאן פון מעזריטש, וואו מען האט איהם חושד געווען אין פראוואקאציע, און אז דאס זאל ער זיין שולדיג אין פיל צעהנדליגער ארעסטען, פאריגען שבת איז צו איהם געקומען קיין מעזריטש איינער פון די טרעגער, א געוויסער אברהם קאגאן און צוזאמען מיט'ן שפעטער ערמארדעטען גע־טרינקען אין א רעסטאראן עטליכע היבשע גלעזלעך. קאגאן איז געלונגען צו פועלען ביים מעזריטשער יונגעמאן, אז ער זאל מיט איהם מיטפאהרען קיין ראדזין. אין ראדזין האט מען איהם שוין געזעהען אין געזעלשאפט פון נאך איינעם א געוויסען כאס־נאוויץ אויך א טרעגער, און אלע דריי האבען א גאנצען טאג געשיכורט. ערשט 3 א זייגער זענען אלע דריי אריין אין א זייטיגע געסעלע און דארט האט מען דעם מעזריטשער דערשטאכען צום טויט.

די אנטלאפענע אויספיהרער פון מארד, קאגאן און סאסנאוויץ האט מען אויף צומארגענס גע־כאפט און ארעסטירט. אין צוזאמענהאנג מיט'ן מארד זענען אין מעזריטש און אין ראדזין פארגעקומען פיל ארעסטען.

דימיסיע פון רומענישע בעאמטע
צוליב די אנטי־יודישע עקסצעסען אין רומעניען

בוקארעשט (יט"א) דער אינערן־מיניסטער וואידא וואיוואד האט געגעבען דעמיסיע דעם פּאָ־ליציי־שעף אין טארגו־פראמאס וואסילי באטען, דער־פאר, וואס ער האט ארויסגעוויזען א פולשטענדיגע פאסיוויטעט בעת די עקסצעסען. עס איז אויך צוגע־זאגט געווארען צו פעראנטווארטליכקייט דער שעף פון יודישען ביורא אין יאסי פאר שיקאנירען די יודישע ארעסטירטע פון טארגו־פראמאס. די דע־מאקראטישע פרעסע פאדערט פון דער רעגירונג אנצונעמען ענערגישע שריט לגבי די קוויסטען, וועל־כע בלייבען אונבעשטראפט פאר זייערע שענדליכע טאטען. פערקעהרט, אין יאסי און באלצי זענען ארעסטירט געווארען נישט די קוויסטישע אנפאלער נאר די געשלאגענע יודען.

„מיר אפעלירען צום פעלקער־בונד"
פראטעסט־אויפרוף אין פראנקרייך געגען דער אימיגראציע־גזרה

פאריז (יט"א) דא איז פערעפענטליכט גע־ווארען א געמיינזאמער אויפרוף פון א ריי יודישע ארגאניזאציעס געגען דער ענגלישער פאליטיק אין ארץ־ישראל. נאך א שילדערונג פון די געשעהענישען אין ארץ־ישראל ווערט אין אויפרוף געזאגט: „צו־זאמען מיט די יודען אויף דער גאנצער וועלט, ציוניס־טען און נישט־ציוניסטען, פראטעסטירען מיר מיט עם פערזונג געגען דער האנדלונג פון דער בריטישער רעגירונג און מיר אפעלירען צום פעלקערבונד. דער פעלקערבונד דארף אויסווירקען דאס צוריקציהען די לעצטע בעשלוסען פון דער מאנדאט־מאכט אין ארץ־ישראל, וועלכע פערגוואלדיגען די פערפליכ־טונגען, וואס זענען גאראנטירט געווארען דורך 52 פעלקער. גענוג שוין האלב־מיטלען". דעם אויפרוף האבען אונטערגעשריבען: ציוניסטישע פעדעראציע אין פראנקרייך, אינטערנאציאנאלע ליגע געגען אנטי־סעמיטיזם, פערבאנד פון יודישע וואלאנטערען און די פעדעראציע פון די יודישע געזעלשאפטען אין פאריז.

10־יעהריגער יובילעאום פון דער „יודישער פאלקספארטיי" אין דייטשלאנד

בערלין (יט"א) די „יודישע פאלקס־פארטיי" אין דייטשלאנד האט די טעג געפייערט איהר 20־יעהריגען יובילעאום. אין צוזאמענהאנג דערמיט איז אין האטעל „אלהאמבראַ" פארגעקומען א פייערונג, אויף וועלכער ד"ר אלפרעד קלעע האט געשילדערט דעם וועג און די אויפגאבען פון דער „יודישער פאלקס־פארטיי", וועלכע פעראייניגט נאציאנאלע און ציוניסטישע עלעמענטען אין דייטשלאנד. מיט רעדעס זענען אויך ארויסגעטרעטען דער קהלה־פרעזעס גע־ארג קארעסקי מיניסטעריאל־ראט האנס גאסלער און אנדערע.

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רע־דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן
יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בײַם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון'ם טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אָנגענומען. אויף אָנפראַגע אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

561. פרייס.
דאס געזעץ וועגען בילדונגס־קוואליפיקאציעס פאר גייסטיגע ארבייטער איז גולטיג בלויז עקספעדיענטען און פערקויפער אבער בשום אופן נישט קיין בוכהאלטערע.
ממילא ווערט די לעצטע קאטעגאריע אנגע־שטעלטע בעטראכט פאר א.ג. גייסטיגע ארבייטער אומאפהענגיג פון זייער אלגעמיינעם און ספעציעלען בילדונגס־צענז.

562. גליקסמאן.
נאך זעקס חדשים ווערט טאקע א וועקסעל־פראטעסט לגבי א זשיראנט אין רעגרעסיווען סדר פערעלטערט. דער 6־חדשים־דיגער טערמין רעכענט זיך אבער נישט פון מאמענט ווען דער וועקסעל איז געווען צאהלבאר און געווארען פראטעסטירט, נאר פון דעם מאמענט ווען דער איינקלאגער האט עם וועקסעל אויסגעקויפט אדער ער האט איהם אליין איינגעקלאגט.

563. ג. ל.
564. א לעזער פון "נ. פ." פ. 3.
565. א פערפאלגטער.
מיר האבען שוין נישט איינמאל געענטפערט אויף ענגליכע אנפראגען, אז קיין נייע פעראורדנונגען אדער צירקולארען זענען אין דעם פרט לעצטענס נישט ארויסגעגעבען געווארען. די אינפארמאציע וועלכע איהר האט בעקומען או האנדווערקער, וועלכע בע־שעפטיגען נישט מעהר ווי א געהילף זענען בע־פרייט פון אומאיך־שטייער שטימט זיך אויפ'ן פונקט 5 ארט. 8 פון אוסטאוו וועגען אינדוסטרי שטייער.

566. ר. א.
אויב איהר האט בעקומען קאטעגאריע „צ", זענט איהר נישט אונטערגעווארפען די מיליטערישע מעלדונגס־פארשריפטען.

567. ב. פרענקעל.
וואהרשיינליך האט איהר א טעות: דער פאראַ־גראף 76 בעדייטעט א דעפעקט פון דער גראשיצע.

568. ה. מיק.
הארץ־קראנקהייטען זענען פערהאן פערשידענע. דאס קוואליפיצירען א הארץ־קראנקען צו דער אדער אנדערער קאטעגאריע איז אפהענגיג פון דעם וואס פאר א סטאַדיום די קראנקהייט געפינט זיך.

569. פ. ג.
וואהרשיינליך איז פארגעקומען א טעות. די איצטיגע פאבאר־קאמיסיעס רעכנען זיך שוין מיט די נייע נאר וואס פערעפענטליכע סאניטארע פאר־שריפטען.

TEATR MIEJSKI
Cegielniana 63.
גאַסטשפּילען פון רוסישען דראַמאַטישען טעאַטער
(איינציגער שטענדיגער אַנסאַמבל אין אויסלאַנד)
מיט דער רעזשיסור אין ריגא)
היינט, מאָנטאַג דעם 9. יוני ד. י. 8.15 אָוונט
פערברעכען און שטראַף
פּיעסע אין 10 בילדער פון פ. דאָסטאָיעווסקי.
דינסטאג, 8.30 אָוונט **זאַיקאַ'ס וואוינונג**
מיטוואָך, דעם 11־טען יוני ד. י.
לעצטע געזעגענונגס־פארשטעלונג
8.15 אָוונט **דער מענש מיט דער טעקע**
פּיעסע אין 5 אַקטען פון ט. פּאָקאָ פונ'ם לעבען פון דער אינטעליגענץ און אינציגען רוסלאַנד.

570. מ. ב—קי פון סלאנים.
פאראגראף 38 בעדייטעט פלוט־אריטקייט און 58 — פ. אט־פוס. אויב איהר זענט נישט קיין פאכ־מאן אדער אינטעליגענט האט איהר געוויסע שאנסען צו פערבלייבען מחוץ'ן קאנטינגענט.

571. אנגאומגליקליכער פאטער.
ווענדעט זיך אין געריכט פאר מינדער־יעהריגע.

572. א לאקאטאר פון סקווערא.
מ'קאן האבען מיט'ן הויז־ווירט וועגען רער־גרונד־סומע רירה געלד וויפיל סכסוכים ס'זאל נישט זיין, מען קען אפילו וועגען די זעלבע סכסוכים געפיהרט העררען פראצעסען און זאל זיין, או די דאזיגע פראד־צעסען האבען די זיכערסטע שאנסען געווינען צו הער־רען — דאס אלעם בערעכטיגט אבער נאך נישט דער מייל נישט צו בעצאהלען איננאנצען קיין דירה־געלד. איהר האט נאר א ברירה פא צולייגען דעם הויז־ווירט פארלוויפיג די אומשטרייטבארע סומע ד. ה. אזויפיל וויפיל ס'דארף איהם קומען לויט אייער אי־גענער אוסרעכענונג.

573. א. ג.
574. א שטענדיגער לעזער פון פראנציש־קאנער גאס 28.
575. גוטמאן.
ווענדעט אייער ענינים דארפט איהר זיך פער־זענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמיטאג מיטברענגענדיג די ציטונג.

576. א פעראינטערעס. פאבאר־פליכטיגער.
די פאבאר־עלטער רעכענט זיך ביז 23 יאהר.

577. גיסקע.
אויב איהר ארבייט אויפ'ן פאסטען שוין לענ־גער ווי 3 יאהר האט איהר דאס רעכט אויף א 15־טאגיגען אורלויב.

DR. MED.
A. URYSON
אינערליכע קראנקהייטען
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.
Konstantynowska 20, telef. 35-88.

מען וואשט פרעמדע וועש
צוגעהערט ווי צוויי ווייבער שמועסען זיך דורך

— וואס ווייסט איהר נישט, חנה, אויף אונזער שכנה פון צווייטען שטאק, פרוי גרין מיין איך. זי האט דאך שוין נאר אנגעהויבען רויכערען?!

— איהר האט זי טאקע, פראדעל טייערע, אליין געזעהען רויכערען?

— איך נישט. הלמאי זאל איך זאגען א ליגען! נאר אייערע א שכנה, האט עס מיר דערצעהלט ביים קצב. או זי האט זי אליין געזעהען רויכערען!

— און וואס מיינט איהר, פראדעל טייערע, עס איז היינט א גרויסער חידוש? אלע פרויען רוי־כערען דאך שוין היינט. עס איז שוין באלד קיין נייעס נישט!

— געהט שוין געהט חנה, אלע רויכערען? מאלט אייך, או נאך נישט אלע! אט זענען מיר דאך אויך ווייבלעך און רויכערען נישט!

— נו, און וואס מיינט איהר, זענען מיר טאקע אויסנאהמען און מען וועט באלד פון אונז לאכען, ווי פון אלטע ווייבער!

— זאלען זיי לאכען! וואס מיר וואונדערט דא איז נאר אנאנדער זאך... ווי קריכט עס דער פרוי גרין אין קאפ, אזא זאך? איהר מאן ארבייט שוין נישט אפשר א האלב יאהר, פערשולדיגט איז מען, איבער'ן קאפ — און וואו נעהמט מען זיך אויף פא־פיראסען? עס איז דאך א הוצאה!

— נו, און מען בארגט, בארגט מען נאך אר פיטעלע!

— איך האב נאר געהערט אן'אנדער מעשה: זי האט א געליבטען און ער בעזארגט זי שוין מיט סיגארעטלעך!

— און איהר מאן ווייס גאר נישט דערפון?

— פון וואנען זאל ער וויסען? או די מאנס־בילען זענען צוויי מאל בלינד: איינמאל, ווען זיי פער־ליבען זיך און א צווייטען מאל נאך דער חתונה, אלע ווייסען, או צו פרוי גרין קומט ארויף א יונגערמאן וואס פערקויפט ראַדיאס... א גאנץ שיינער יונ־גערמאן...

— וואס מיינט איהר וואס פראדעל טייערע, היינטיגע צייטען דארף יעדע קלוגע פרוי האבען א געליבטען. צוויי מאל לעבט מען נישט.

— געהט שוין געהט! איהר מיינט עס דאך נישט!

— איך מיין עס נישט! — איך קען עס נישט! פערהאן ווייבער, וואס קענען נארען דעם מאן — איך קען עס נישט... אויף מיר, דאכט זיך, וואלט גלייך דער מאן דערקענט עפעס...

— דערקאנט, שמערקאנט! — או די מאנס־בילען זענען דאך בלינד... און דערצו ארט עס זיי שוין היינט נישט... עס איז נישט ווי אמאל.

— עס רעדט זיך נאר אזוי, אז זיי ארט נישט... פון דעם סקאנדאל, וואס האט זיך אפגעשפילט ביי די רייכקלינס, האט איהר געהערט?

— וואס פאר א סקאנדאל? איך האב נישט געהערט.

— איהר זאלט נישט הערען, פראדעל טייערע! און אייך איז מיר א חידוש! דער סקאנדאל איז ארויסגעקומען אזוי: רייכקלינס איז אהיים געקומען נאכמיטאג. ער האט מיטאמאל זיך עפעס נישט געפיהלט גוט. ער קומט אריין אין עס־צימער, דער־זעהט ער א מענערשע היטעל! פרעגט ער: „וועמ־סעס היטעל איז דאס?" זאגט דאס ווייב: „דאס איז געוועזען דער אגענט פון די מעבעל". „און וואס האט ער דא איבערגעלאזט דאס היטעל?" „ער האט פערגעסען!" זאגט זי. „איז פארוואס האסטו איהם נישט נאכגעשריען?" פרעגט ער. „פון וואנען ווייסטו? איך האב איהם נישט נאכגעשריען?" ענטפערט זי. „אבער דאס היטעלע איז דאך דא!" צושרייט ער זיך. דא איז פרוי רייכקלין ארויס פון די כלים און זיך אויך צושריען: „דו וועסט זיך אפשטעלען פון מיר?! וואס האט ער זיך אנגעשטעט אויף מיר מיט'ן אגענט? איך וועל נישט בייטען זיין פיאטע אויף דיר איננאנצען!..." זי האט עס געזאגט פון כעס, אבער ער איז אויפגעשפרונגען און געווארפען זיך אויף איהר א וואזע מיט בלומען! הכלל, שכנים זע־נען זיך אנגעלאפען און דער סוף איז געווען —

— וואס איז געווען דער סוף, פראדעל לעבען? וואס?

— דער סוף איז געווען, אז מען רעדט טאקע אויף איהר, או זי פיהרט א ליבע מיט'ן מעבעל־אגענט.

— אט דאס, וואס מיין מאן זאגט אלע מאל: קיינע אגענטען! אדער מוזמנים אדער גארנישט! פון די אגענטען, קומען אלע צרות... דא פערגעסט אן'אגענט דאס היטעל, דא זיין רעגנשירעם, און עס דאס שוין געטראפען, אז אן'אגענט פון שטויב־זויגער האט פערגעסען זיין אויבערמאנטעל.

— ביי וועמען? זאלט איהר מיר געזונד זיין, ביי וועמען?

— ביי פרוי שמערלמאן האט עס פאסירט.

— ווי קומט ער צו פערגעסען זיין אויבער־מאנטעל?

— אט דאס האבען אלע געפרעגט. ווי קומט עס? עס קומט שוין! או די באלעבאסטע פון הויז האט ליב ארומצוגעהן אהן א יאקעל, פערגעסט דער אגענט זיין אויבערמאנטעל... און דער טאג איז גע־ווען זעהר א קאלטער.

— יא, וואס מיינט איהר, פראדעל טייערע... די אייז־לייט זענען בעסער ווי די אגענטען? אייך מיר וועל! און די פארבערס און די מעכאניקערס? צו־ליב אן'אייז־אגענט האט שוין נישט איין אומגליק געטראפען!...

— און וואס זשע מיינט איהר חנה'לעבען! היינטיגע יונגעלייט בעוואריען זיך שוין טאקע, מען לעבט אין די נייע הייזער, וואו מען דארף נישט קיין אייזן...!

— איך זאג אייך, עס איז א קנאפע שמירה, און א גייב מיט נארע איהר מאן, געפינט זי שוין מיט וועמען. איז נישט מיט'ן אייזמאן, איז מיט'ן מילך־מאן, איז מיט'ן וועשער־מאן.

— וואו האט איהר געהערט עפעס אויף א וועש־שער־מאן?

— מען רעדט שוין! אז מען איז מיט א וועש־שעריי־מאן קנעפעל שבקנעפעל איז אויך נישט אומויסט.

— איהר ווייסט פון עפעס?

— אוודאי ווייס איך! וואס רעדן? איך וועל רעד־רען גלאט אזוי!... איהר קענט שרה ווארעניק, פון ערשטען שטאק? נו, האט זיך איהר מאן געכאפט, או ער האט אין הויז צו טייערע וועש... און דער הויפט זיידענע נאכטיכלעך, וואס דארפען קאסטען א סך געלד... האט ער גענומען דאס ווייב אויפ'ן צימבעל, דאס זי געמענה'ט אז דער וועשערמאן פערבייט איהר די וועש...

— עס טרעפען אזעלכע זאכען...

— יא, עס טרעפען... אבער געוועהנליך פער־בייטען די וועשערייען אויף ערגערע, אבער ביי די ווארעניקעס איז אמאל אויף בעסערע, הכלל, מען ווייס שוין, או זי לעבט א טאג מיט'ן וועשערייער־מאן...

— ווער?

— די פרוי ווארעניק!

— טפוי זאל זי נישט ווערען!... מען דארף זיין א בעלן אויף ליבהאבער?

— וואס, איז, א וועשעריי־מאן איז קיין מאנס־ביל נישט?!

— ביי מיר נישט! א מאן, וואס וואשט וועש, איז ביי מיר קיין מאן נישט.

— וואס רעדט איהר, פראדעל טייערע, היינט וואשען זיי דען אליין? — מאשינען וואשען דאך!

— נו, איז פרעסט ער! אויך א ווייבערישע ארבייט! איך וואלט זיך אין א וועשערייער־מאן נישט קאנט פערליבען. שוין בעסער א באלעגאלע...

— מן הסתם ווייסט איהר בעסער, או איהם שאנט, נעמוים ווייסט איהר...

— א גוטען טאג!

דער לעבעדיגער

איז די נייע יודישע היימען
(פון א רייזע איבער דרום=אמעריקא)
דער יודישער ישוב אין בראזיליען

בראזיליען איז נאך א גאנץ יונג, אמת דעמא־קראטיש לאנד, מיט זעהר א גרויסער צוקונפט. מ'קען זאגען, אז בראזיליען איז איינע פון די רייכסטע דרום־אמעריקאנישע לענדער, די אינדוסטרי אין לאנד איז נאך א סך ווינציגער ענטוויקעלט ווי אין ארגענטינע. עס איז דא א גרויס פעלד פאר איינפיה־רען אלערליי גרויסע און קליינע אינדוסטריען. דער אמת'ער בראזיליאנער איז זעהר א סימפאטישער מענש, אביסעל פויל און סענטימענטאל; אפשר מאכט דאס צו טון מיט'ן קלימאט, די היצען אין צפון בראזיליען זענען זעהר גרויס און אפילו ווינטער צייט דערגרייכט דארט די טעמפעראטור ביז 25 גראד איבער'ן נול.

וואס ווייטער צו דרום — ווערט דער קלימאט אלץ מעהר צוגעפאסט צו דעם אייראפעאישען, און עס איז בעדייטענד קיהלער. אנ'ארבייטער געהט דא ארום בארוועס, אדער זיין גאנצע קליידונג בע־שטעהט פון א העמד מיט א פאר לייכטע הויזען. קיין װאַרימע וואוינונג דארף ער נישט. זיין הויפט־עסען בעשטעהט פון באנאנעס, וואס ער בעקומט כמעט בחנם, פערשטעהט זיך או נישט מיט באר־נאנעס אליין קאן מען ווערען זאט, אפער דאס בער־בילינס בעדייטענד דאס לעבען. אפילו אין דער הויפט־שטאט פון בראזיליען אין ריא־דע־זשאנייראַ, איז א סך ביליגער ווי אין פאריז, שוין נישט רעדענדיג פון בוענאס איירעס, א יחיד קאן פאר צוויי הונדערט מילרייז א חודש (אנ'ערך 25 אמעריקאנער דאלאר) זיך נישט שלעכט דערנעהרען, קליידען זיך און דינגען א צימער (די צימערען און וואוינונגען זענען אין בראַ־זיליען געבויט אויפ'ן אייראפעאישען שטייגער, הגם דא האט מען טאקע געמענט וואוינען אויף דער גאס א פאמיליע פון 3 פערזאן דארף ביז דריי הונדערט מילרייז א חודש. וואוינונגען קאן מען דא בעקומען זעהר לייכט. אין בראזיליען איז דאס קיין שום פראַ־בלעם נישט, ווי דאס איז אין בוענאס איירעס, אדער אין די גרעסטע שטעט פון אייראפע.

די אינדוסטרי פון בראזיליען איז, ווי געזאגט, כמעט נאך נישט ענטוויקעלט ערשט אין די לעצ־טע יאהרען האבען יודען דא איינגעפיהרט כמעט אלע יענע אינדוסטריען, וואס זענען איינגעפיהרט געווארען דורך די יודען אין ארגענטינע, נאר אין א קלענערען מאסשטאב. עס איז כאראקטעריסטיש, וואס נישט געקוקט אויף די היצען אין לאנד, האבען עטליכע יודען דאך איינגעפיהרט פעלץ־אויסארבײ־טונג און מאכען דערביי נארנישט שלעכט. איינער איז אפילו פון דעם רייך געווארען, פארנאבט ווערט איהר אפט טרעפען אויף די גאסען פון ריא דאמען אין ריין זומערדיגע קליידער און אין א מאנטעל, וואס האט א פעלץ־קראגען, אדער א גאַא. עס קאן זיין, או ווען די פעלץ־מאדע זאל זיין פערביי — וועט די פעלץ־אויסארבייטונג אויפהערען צו עקזיסטירען, א־בער דערווייל האט דערביי א געוויסער צאהל איינ־װאנדערער א גוט־בעצאהלטע בעשעפטיגונג.

די נישט־פראדוקטיווע עלעמענטען קומען גרעס־טענטיילס צו זייערע קרובים אין קרוב רופט ארויס דעם צווייטען און ארדענט איהם איין אויף א הויזי־רען שטייגער: ער גיט איהם דאס רוב א פעקעל אויף די פלייצעס און לערנט איהם אויס די מלאכה פון „קלאפען", ה.ה. ווערען א פעדלער. די פעדלעריי אין בראזיליען טראגט נאך א גאנץ פרימיטיווען כאַ־ראקטער. מען געהט פון טיר צו טיר און מען זוכט קליענטען. ווען אזא „קלאפער" קלאפט זיך ארויף אויף א געוויסען קאפיטאל — ווארפט ער אוועק די קלאפעריי און ווערט א סוחר. עפענט א וקרע־מעל אדער אפילו — א ווארשטאט, ווי ס'האט שוין נישט איינמאל פאסירט. איינענטליך איז דעם „קלאַ־פער" זעהר שווער זיך ארויפצוארבייטען צו א געַ־וויסער סומע געלד, ווייל זיין קאפיטאל ליגט שטענ־דיג אין חובות ביי זיין קונדשאפט. וועלכע צאהלט איהם וואכענטליך אויס. איבערייסען אנמיטען זיין געשעפט קאן ער נישט, ווייל אויב ער וועט אויפ־הערען ליפערען דער קונדשאפט סחורה, וועט מען איהם אויפהערען אויסצוצאהלען די חובות, דעריבער וועט א „קלאפער" וואס וויל ליקווידירען זיין „געַ־שעפט" זיך תמיד בעמיהען איבערצוגעבען זיין „קלי־ענטעלע" צו א נייאיינגעוואנדערטען, וועמען ער גיט איבער נישט נאר זיין קונדשאפט נאר אויך די חו־בות, וואס מען איז איהם שולדיג. געוועהנליך בע־קומט דערפאר אזא „קלאפער" בלויז 60 ביז 70 פראצענט פון די אלע חובות, וואס ער גיט אַן. און דאס אפטרעט־געלד פאר'ן איבערגעבען דאס „געַ־שעפט" איז שוין דא איינגערעכענט, דערפון איז צו זעהן, אז נישט קיין קליינע סומע וועט דערביי פערפאלען. עס טרעפט אפט, אז די קלאפערס באנ־קראטירען און דאן לייד'ען די געשעפטען, וואס גיבען זיי סחורה אויף קרעדיט. איהר וועט אפטמאל זעהען אין די צייטונגען אנאנסען, וואס לייגען פאר סחורה צו די קלאפערס און אויך ווענען דעם, אז קלאפערס פערקויפען זייער קליענטעלע. דאס געהט צו אויפ'ן ריין סוחרישען שטייגער. אבער אין אלגעמיין גע־נומען איז די קלאפעריי אין בראזיליען נישט פון די אנגענעהמענע פרנסות, שוין נישט געדערט פון דעם וואס די קלאפערס קאנען זעהר לייכט רואינירט ווערען.

ווענען דעם דארף מען אגיטירען און מאַקען אין אייראפא גופא, ווייל, ווען דער עמיגראנט קומט קיין בראזיליען איז שוין צו שפעט; דער ניי אנגעַ־קומענער האט אפטמאל נישט קיין אנדער אויסוועג, ווי באלד נאר ער האט נישט קיין פאך אין האנד, אדער ער איז צו שוואך זיך צו בעשעפטיגען מיט שווארץ ארבייט.

יודישע ארבייטער און בעל־מלאכות פון פער־שידענע פאכען קאנען זיך אין בראזיליען איינארדנען עס איז דא א גרויסע פארערונג אויף יודישע ארבײ־טער אין די יודישע פאכען מעבעל ארבייט, טריקאָ־טאזש, שניידעריי, היטעל־מאכעריי, א.א.וו. די אלע אויסארבייטונגען ליגען דורכאויס אין יודישע הענד, בעל־מלאכות פערדינען דא גענוג אויף חיונה, דער מינימאלער מאג־לוין איז 10—12 מילרייז (א מיל־רייז איז אנ'ערך 12 אמעריקאנער סענט), און א גוטער ארבייטער פערדינט נאך מעהר. אפילו א פאכלאזער וואס געהט אויף שווארץ ארבייט בעקומט 8 מילרייז א טאג. בעקומען ארבייט איז נישט שווער, מען דארף נאר וועלען ארבייטען. אמת די ערשטע צייט איז פאר דעם ניי־אנגעקומענעם זיך שווער צוג־צוגעוואוינען צום קלימאט. עס איז צו היים, בעזונ־דערס אין די זומער־חדשים, ווען אין ריא דערגרייכט די היץ ביז 40 גראד צעלזיום.

מען זאגט אבער, אז עס איז נישט שווער זיך צוצוגעוויינען, אזוי ערענפאלס זאגען עס די, וועלכע וואוינען שוין דארט עטליכע יאהר. דערביי איז אינ־טערעסאנט צו בעמערקען, אז וואס ווייטער צו דרום ווערט אלץ קיהלער. אין סאן פאול, למשל, איז די היץ א סך קלענער, ווייל די שטאט ליגט 800 מעטער איבער ים־פלאך. אבער יודען ווילען דווקא בלייבען אין ריא, הגם אין דער פראווינץ איז א סך לייכטער זיך איינצוארדענען.

וואס איז נוגע ספעציעל דעם יודישען ישוב אין בראזיליען ווערט ער געשאצט אין אנ'ערך 35000 נפשות. די צאהל פון דער אלגעמיינער איינוואנדערונג ווי אויך פון דער יודישער איז נאך פארלױפיג נישט גענוג גרויס, אזוי למשל, זעהען מיר, אז פאר'ן יאהר 1929 זענען בכלל אנגעקומען אין לאנד איבער 5600 יודישע עמיגראנטען.

דער גרעסטער טייל יודישע איינוואנדערער געפינען זיך אין לאנד נישט מעהר פון עטליכע יאהר. וועלטען טרעפט איהר אזעלכע וואס וואוינען דארט פון פאר דער מלחמה. דעריבער זענען דא די יודישע אינסטיטוציעס נאך נישט אזוי ענטוויקעלט, ווי אין ארגענטינע, דאס יודיש־ געזעלשאפטליכע לעבען הויבט זיך ערשט אן, אבער עס געהט, מעהר וועַ־ניגער, אויפ'ן ריכטיגען וועג, מען האט שוין יודישע קלובען, ביבליאטעקען און עס זענען שוין אויך דא געוויסע פארטייאישע אינטערעסען און געוויסע חלוקי דעות. אין ריא ערשיינען צוויי יודישע צייטונגען צוויי מאל אין דער וואך.

— דער הויפט־עלעמענט זענען די יודען פון פוי־לען און בעסאראביען, די לעצטע צייט האבען אויך אנגעהויבען אריינקומען יודען פון רוסלאנד. אין דער ענטוויקלונג פונ'ם דארטיגען יודישען ישוב שפילט א גרויסע ראלע דער זעהר בעליבטער דר. ראפאר לאוויטש, עס איז שווער אפצושאצען זיין ראלע, אמת'ער קולטור־טרעגער און פערזארגער פון די אלע דארטיגע יודישע אינטערעסען.

ט. קריינין

—:=:—

פערעפענטליכט דעם טעקסט פון דער ים-המלח-קאנצעסיע

ירושלים, (י. ט. א.) אין דער „אפיציעל גאזעט" פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג איז פערע-פענטליכט געווארען דער טעקסט פון דער ים-המלח קאנצעסיע. די קאנצעסיע איז דאטירט פון 1-טען יאנואר פון ל. י.

א נייע פארטיע חלוצים בעקומען אין רוסלאנד וויזעס קיין א"י

מאסקווע, (י.ט.א.) די סאוויעטישע רעגי-רונג האט איצט ארויסגעגעבען א צאהל נייע וויזעס א גרופע חלוצים, מיטגלידער פון די ליקווי-דירטער חלוצים-קאלאניעס „משמר" און „תל-חי" און זיי ערלויבט ארויסצופאהרען דורך אדעסער האפען קיין ארץ-ישראל. די צאהל חלוצים אין ראטען-פערבאנד ווערט איצט פון וואך צו וואך קלענער, ווייל זיי בעגעגענען נישט קיין שוועריג-קייטען מצד דער סאוויעטישער מאכט ביים ארויס-פאהרען פון לאנד. א זעהר קליינע צאהל חלוצים זענען נאך איצט געבליבען און זיי געפינען זיך אלע אין די הינטער-שטעטלעך פון מאסקווע, וואו זיי טוען פערשידענע שווארצע ארבייט.

מעבעל פון א שפייזע-צימער, ווי א קרעדענס, א טיש, 6 שטיל און א קאנאפע
געלעגענהייטלעך ביליג צו פערקויפען. נארוטאַ-וויטשא 42, וו. 12 ביז 11 פריה און פון 5—2.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.
2 לעצטע געזעגענונגס=פארשטעלונגען פון מאריס לאמפע
היינט, מאנטאג, ד. 9-טען, מארגן, דינסטאג, ד. 10-טען, 9 אווענד
די בייעסטע אויפפיהרונג פון מאריס לאמפע
הונדערטער מענשען זענען אוועק, נישט בעקומענדיג קיין בילעטען.
סענסאציאנעל! אנציהענד! שפאנענד!
כדי צו געבען די מעגליכקייט אלע צו בעזוכען די שענע, אינטערעסאנטע אויפפיהרונג, ווערט געשפילט
אלע פארשטעלונגען צו פאלקס-פרייזען פון 1 ביז 3 זל.
אויפן וועג קיין בוענאס=איירעס
(דאס לעבען פון דער אונטערוועלט)
אין 3 אקטען מיט געזאנג פון רייזעלמאן.
1. בילד: ביים רויטען לאמטערן
2. " דאס לעבען פון דער אונטערוועלט
3. " דער האנדעל מיט לעבעדיגע סחורה
4. " די מאמע פערקויפט איר טאכטער
5. בילד: אין נעץ פון זינד
6. " די שרעקליכע שטראף
7. " די נקמה פון דער פרוי
8. " דער וועג צום עהרליכן לעבען
פאר קינדער שטרענג פערבאטען!
ס'נעהמען אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, דיכטענבערג, לובראווסקא, נערה, פאדערמאן, מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, הערשקאוויטש, וו. נייהויז, מאלאנסקי.
מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

דער מארד אין דער נאכט

(13

גרויסער שפאנענדער סענסאציאנעלער ראמאן

—:=:—

— ס'איז לייכטער צו געפינען א פערעל אין ים, ווי צוצוקריגען זיך צום אמת אין דער געשיכטע — האט זיך ברוגז אפגערופען ריקמאן, ארויסגעהד־ענדיג פון אויספארשונגס־ראַט.

— אויב איהר האט אזא מיינונג, ראט איך איך צו לאזען לויפען דעם ענין! — האט טאר־טשינסקי געענטפערט — אהן א גלויבען אין דער־פאלג קאן מען זיך פאר אזעלכע זאכען נישט נעהמען.

— שוין זשע רעכענט איהר נאך ווייטער צו פארשען דעם ענין?

זעלבסטפערשטענדליך... ביי מיר, טו איך עס נישט סתם צוליב פערגעניגען, ווי איהר. דאס איז מיין פרנסה. ווען איך נעהם זיך צו עפעס, דערפיהר איך עס ביז'ן סוף. מיין חוב איז צו כאפען פער־ברעכער און איבערגעבען זיי אין די הענד פון דער גערעכטיגקייט.

— איהר ווילט זאגען: דעם מערדער פון דער פרוי?.. ווער ס'האט הייסאנען דערהרג'עט ווייסען מיר דאך שוין.

— ענטשולדיגט... נאר מיר ווייסען נאך גאר נישט.

— די דער'מארדעטע פרוי...

— זי האט נישט דערהרג'עט דעם באנקיר... און דעם בין איך מעהר, ווי זיכער! א שוואכע פרוי האט נישט געקאנט געבען אזא גלייכען שטאך אין הארץ, און אנדערלייגען אזא געווונטען מענשען, ווי הייסאן איז געווען. ווען ער וואלט דערהרג'עט געווארען דורך א רעוואלווער־קויל, איז עפעס אנ־דערש... א רעוואלווער אין די הענד פון א פרוי קאן זיין פונקט אזוי געפעהרליך, ווי אין די הענד פון א מאנספיל. א קלאפ מיט א קינושאל פארערט אבער א פעסטען מוסקולען כוח און א מאנספילשע קאלט־בלוטיגקייט. אלזא, דער ריקמאן, איך זאג זיך אפ פון דער השערה, אז הייסאנען האט דערמארדעט א פרוי. די בלאנדינע, וואס איז געפונען געווארען א טויטע אויף מאגיסטראצקע, איז א קרבן און נישט קיין מערדערין...

— יא, א קרבן, נישט א קרבן, אבער א שוואפ־טע צום „טעסמאטען" איז זי געווען, — האט קאלט־בלוטיג א זאג געטון דער שרייבער — ווען זי וואלט נישט געהאט קיין שייכות מיט דעם ענין, וואלט זי נישט געווען אויף טארגאווע־גאס מיט'ן מערדער...

— יא, אין דער הינזיכט זענט איהר גערעכט!

— וואס רעכענט איהר איצט צו טון?

— קודם, פעסטשטעלען, ווער ס'איז די ער־מארדעטע.

— דאס וועט איך נישט געראטען! — האט ריקמאן אויסגערופען.

— מ'דארף זיך נישט מיאש זיין! — האט טארטשינסקי רוהיג בעמערקט — איך האב שוין אנגענומען איינעע מיטלען, און איך האף אינגיכען זיך עפעס צו דערוויסען. די סיבות פונ'ם מארד דארף מען, רעכען איך זוכען, אין די וואוי־ערטער פון הייסאנען ד. ה. אין זיין ווארשאווער און לאדזער וואוינונג.

— פארוואס עפיס אזוי?

— גערענקט איהר, ווי מיר האבען געפונען דעם וועג צו הייסאנס נאמען א האנק די איניציאלען אויף זיין העמד?

כ'גערענק!

— אלזא, וועל איך זי בענוצען מיט דעם זעל־בען מיטעל, כדי צו דערגיין, ווער די דער'הרג'עטע פרוי איז.

— אבער איהר האט דאך מיר אליין פער־זיכערט, או אויף דער דער'הרג'עטערס וועש איז נישטא קיין שום אויסגעצייכענטע צייכענס.

— עס שטימט!.. אבער אויפ'ן אונטערשלאק פון דעם הוט איהרען איז דא די פירמע פון דער מאריסטקע... האב איך זי שוין בעזוכט, און זי־ דארט דערוואוסט, אז אזא הוט האט זי געהאט נאר איינעם, און אז בעשטעלט האט איהם דאס פרייליין ארלאווא...

— פרייליין מאריא ארלאווא האט בעשטעלט?

— האט ריקמאן מיט גרויס פערוואונדערונג אויס־גערופען — ווי אזוי האט צו דער דער'הרג'עטער גע־קאנט קומען דער פרייליין מאריא'ס הוט?

— אט א דאס טאקע האפען מיר דערגיין... נו, ארדבא, זאגט, זענט איהר שוין איצט מסכים אויף מיין השערה, וואו מען בעדארף צו זוכען די סיבות פונ'ם מארד?

— מעגליך... אבער איך מיין, או אין דער באנק גופא קאן מען זיך דערוויסען פיל טשיקאווע זאכען... איך טוו אייך זאגען אפען, או עפעס נער פעלט מיר נישט איבעריגנס דאס פאצעטעל, דעם ליבעסקינד...

— בחנם מיינט איהר אזוי! ס'איז נישטא קיין שום סיבות איהם חושד צו זיין אין דער ראזיגער מארד־געשיכטע.

— אבער זיין פערדעכטיגע צורודערונג...

— עט, דאס בעווייזט גארנישט! — האט דער געהיים־ אגענט איבערגעשלאגען, — ער האט, זעלבסטפערשטענדליך, געמוזט ווערען א צערודער־טער, ווען ער האט זיך דערוואוסט וועגען הייסאנס טויט. איהר בעקומט מיר עפעס שלעכטע איינדרוק. לויט מיין מיינונג, איז דעם סעקרעטארס אויפ־חלשן מעהר פערדעכטיג.

— ער האט דאך אבער אונז אליין דערקלערט.

— די גאנצע דערקלערונג זיינע איז א שאם פולווער נישט ווערט. ער האט אונז פערזיכערט, אז ער האט געזעהען דאס בלויע צלם'על ביי הייד מאנען אויפ'ן טיש, און ווען ער האט איהם דער זעהען אין אונזערע הענד, איז ער אזוי איבערראשט געווארען דערפון, אז ער האט פערלוירען דאס בעַ־וואוסטזיין. ס'איז פאר מיר נישט מעהר, ווי א באבע־מעשה. חוץ מזה, אויב דאס צלם'על האט געהערט צו הייסאנען, האט איהם דאך נישט גע־קאנט אונטערווארפען דער מערדער... און אויב דער מערדער האט איהם נישט אונטערגעווארפען, פא וויאזוי קומט ער לע'ם דעם טויטען קערפער.

— איך פערשטעה נישט... איך אליין זאך בין איך, אלענפאלס, איבערצייגט: ס'בלויע צלם'על איז א שליסעל צו דער רעטעניש... יא, און וואס טראגט איהר עפעס וועגען דעם קאפיטאן סאלאמקא?

— וואס עפיס האט איהר זיך פלוצים דער־מאנט אין איהם?

(פארטזעצונג קומט.)

„זינדיגער"

קינא איך גארטען!
צום ערשטען מאל אין לאדז!
קלו פון דער היימישער פראדוקציע, וואס אילוסטרירט די געשיכטע פון א זונדיגער ליבע. אין די הויפטראלען:
Jerzy Marr, Grela Graal-Podwalska, Marjan Jednowski א. א.
Benita Hume, Jameson Thomas נעכסטער פראגראם: „אונטערגאנג פון מזרח" געניאלע ווזיע פון דער צו-קונפט אין די הויפטראלען: פערשפעקטער ארקעסטער. —

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.
די פרייזען זענען בעדייטענד פארקלענערט געווארען.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נמ. שבת, זונטאג 2 ביטאג, לעצטער סעאנס 10 אווענד איפ'ן 1-טען סעאנס זענען די פרייזען פון אלע פלעצער צו 60 גר.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
גאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויסטלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –
וויזיט 3 זל.

טיכטיגע אינקאסענטען
קענען זיך מעלדען זאפארט אין „מחזיקי חולים" קילינסקי 120.

לאזט נישט הפקר אייער פערמעגען
בעקאר איר פערזיכערט אויף וגמער-תאוובונגען, קלינגט אן טעלעפאן 175-88, וועט מען אייך פערזיכערן אויך פון דעם גאנצען קלאס, סטאבילער און פון פייער און גנבות צו זעהר צוגענגליכע בעדינגונגען.
אינספעקטאר פון גרן- און קאפיטאל-אסעקוראציע
ת. סאנססער, סאמיעננא 9,
טעלעפאן 175-88.

א וואוינונג
פון 3 צימער און קוך, נישט ווייט פון פלאץ וואלנאשטשי, וויל איך
טוישען אויף א געוועלב
מיט 2 צימער און קוך. אפערטען אין ארט. פאר"S.

הולך בתום ילך בטח, ומעקש דרכיו יודע
גויל אלו וקיעי, קני בל חורש	תא:
דין אלו ימי וכל מי בנישו	תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו	תא:

קענען נישט איבערגעבען דאס רע-יעלקייט פון דער אלט - בעוואוסטער רעכטסקאנסולענטען-ביורא פון ה'
מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(זאכאדניא 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפע-לאציעס, אדוואלאגיעס, סלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, ווענען דירות אין אורוגוואד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג ד. מאנעלא,
פעטריקאווער 17.

וויכטיג פאר לעטניקעס!!
די ערשטע לאדזער גוט בעקאנטע
פאבריק פון פאטענטירטע פעלד-בעטען
מאכט בעקאנט, אז צוליב'ן קריזיס האבען מיר פערקלענערט די פרייזען פון אונזער אויסארבייטונגען ווי: פעלד-בעטען 14 זל., פעלד-בעטען מיט ווענטלעך 18 זל., לעזשאקעס פון 8 זל. אן, טאבארעטקעס 3 זל., האמאקעס פון 9 זל.
אונזערע פעלד-בעטען זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מארקע „Palma-Patent",
פאר וועלכע מיר גאראנטירען אויף פיל יאהרען.
אכטונג: פאדערט איבעראל פעלד-בעטען נור מיט דער מארקע „Palma-Patent"
„PALMA-PATENT" מיט אכטונג פירמע
אינה. **שווארצאווסקי**
פולנאצנא 24, טעל. 131-85
בעמערקונג: פאר פראווינץ — בעדייטענדע ראבאטען.

צו פערדינגען
פון זאפארט אין הויז פון ת באש צעגעלניאנא 53 א וואוינונג פון 2 צימער און קוך מיט בעקוועמליכקייטען אויף ג טע בעדינגונגען. אנ-קוקען א גאנצען טאג, צו ערפאהרען צעגעלניאנא 53 ביי וו'נער.

קראנקע פאר רופטורען און פערש'דענע פערקריפלונגען
רופטורען, ווי אויך פערקריפלונגען טאר מען נישט פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען פאר'ן מענשליכען לעבען זענען זעהר געפעהרליך. די ריפטור ווערט גרעסער, ווי א מענשליכער קאפ און קען פעראורזאכען א טויט-געפעהרליכע פערפענטערונג פון די קישקעס. ספעציעלע ארטעפעדישע נוטענע הייל-באנדאשען פון מיין מעטאדע בעזייטיגען ראדיקאל די געפעהרליכקייט און פערגעלטערטע רופטורען ביי מענער, פרויען און קינדער.

אויף דער פערפרימונג פון קרייץ-ביין, געגען דעם שאדען פון הויכערם ארטאפעדישע הייל-גארטעלן. פאר פערקרימטע פיס און שמערצהאפטע פלאט-פיס ארטאפעדישע איינלאגען. קינסטליכע הענד און פיס. גומענע שטרומפ אויף פערגרעסערטע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.
ארטאפעדישע אנשטאלט
spec. J. RAPAPORT Ortoped ze Lwowa
Łódź, WÓLCZAŃSKA 29, front II p.
בעמערקונג: דאס געוועהנליכע טראגען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג.

דאנקזאגונג.
דעם געעהרטען ספעציאל. ה' י. ראפאפארט, דיר. פון ארטאפעדישען-אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראנט II שטאק, דריק איך אויס עפענטליך מיין הארציגסטען דאנק פאר זיין גלענצענדיגען מיר דעם ספעציעלען ארטאפעדישען הייל-גארטעל פון זיין סיסטעם, וועלכער האט מיך אויסגעהיילט גענצליך. ס'האט מיר גע ראטען צו פלאצען דער רופטור צוליב'ן הויקער און יעצט בין איך געזונד און בין פעהיג צו דער ארבייט.
מיט אכטונג מ. ציטענט.

וועכבעריז-כירורגישע קליניק „SANATO"
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פריזען פון געבורטן
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.

רעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בושעווישנער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר איסיך נאז, האלז, אויערן ק'	$4^{1}/_{2}$—$5^{1}/_{2}$
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 $4^{1}/_{2}$-5
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און וועגער.-קר.	$12^{1}/_{2}$—$1^{1}/_{2}$
ד"ר שמירנעלד געדערמען און גאמפיגע קר.	1—2
ד"ר נעלדבלאם אויגען-קראנקה.	$12^{1}/_{2}$—$1^{1}/_{2}$
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—5
ד"ר שטערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$4^{1}/_{2}$—$5^{1}/_{2}$

ספיכא-טעראפיע, שבראך-אמערוגנגען ווי שוואכלען א.א. ווי פאקען-שטעך, קינסטליכע גערג-ווען-בעשאדיגונגען, מיטגעשפילט און איפפונגען, עלעקטריזאציע, קווארץ א.א.
איספונגען נעגען שקארלאטין.
ביי דער רעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6.
קינסטליכע ציינער, קרוינען, מאסטען א.ז.וו.

די רעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג.

עלטערן!
אין טיין חדר = שולע נאכמיטאג תערע אנגעגעבען
קינדער, וואס לערנען אין פאלקשטענדיגע שולען אין לערנען חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא, תוספ', לערנען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריף וועלכעס צוזאמענשטעלען. ס'ווערען אויך אנגע-נומען אנפאנגער וואס ס'וועלען אינטערעסירט פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך דאווענען. א שפראכע-רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פרייזען.
אנשרייבען טעגליך 4 ביז 7 אווענד.
יחיאל דוד ראזענפעלד
פלאץ וואלנאשטשי (נייע שטאט) 8

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33

אכטונג!!
ה"ה פריזערס!
פריזיר-וואסערן
45 ש ערקע פ' „וואלדרער" 80 3 אקילא
ראזיר-זייף „Pixin" 8 זל.
„ „ „Oro" 5 „
ווי אויך זעמטליכע גומענע און שטאהל-ווארען צו שטארגע פאבריק-פרייזען.
הורטאווניקעס בעק. ספעציעלען ראבאט.
PERFUMERJA
J. DRUKIER
ZAWADZKA 5, TEL. 175-92

Dr. Med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 5—9 אווענד
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Z. Rakowski
ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לאטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 4

צו פערקויפען א נייע גאבנעטמאשין
זינגער'ס ביליג.
מעלדעט געוויגשען
21 נאוואמיעסקא 21
ביי אורבאך וואלי-זען-געשעפט. 7306

א קוואליפיצירטער נייער
ווערט געזוכט פון באלד ביים שטעפער מאקארסקי
שוו. יאקובא 4.

פערלוירען געגאנגען
א פאס און א מיליטער-ביכעל אויפ'ן נאמען קלמן מאיר גאנגארסקי ווי אויך אנגינע קווטען, וועלכע האבען פאר קיין-עם קיין ווערט נישט. אפצוגעבען געגען גוטע בעלוינונג צו ב. ליפשיץ 25 פאלודניאווא 25

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 72—134
נעמט אן אינדערהיים פון 2-3 פ. מ. פון 7-9 נ. מ.
אין קליניק „סאנאטא"
אגראדאווא 10 פון 12—1

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kosciuszki 27
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראנקע רען געבען און ליפאטהילאונגען נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

א סטודענט
פון העכערע סעמעסטערס לערנט דערוואקסענע מאטע-מאטיק און שפראכען (פוי-ליש, דייטש, פראנצויזיש און לאטיין). גרייט צו שילער צו אלע גימנאזיאל-קלאסען און גרייט צו פערגעבען צו מא-טורע-עקזאמענס. לא-ק.ראזן פוינבאלאגיע, בוי-צגעל-גאס 17, וואוינונג 1. עכטע אפיציעלע ערשטער שטאק).

לעזט! אכטונג!
קאנקורענץ = פרייזען!
כדי צו פערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג'פובליקום צו בעקו-מען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאהמע, זענען די פריי-זען אין מיין פאטאגראפישען אנשטאלט געווארען פערקלענערט ווי:

12 שט.	„EXPRESS PICTURES"	זל. 2
6 „	פאס-פאטאגראפיעס	„ 2
6 „	פאסט-„ ברוין	„ 6
6 „	„ „ אויף זייד	„ 8

אכטונג! צו א ½ טוץ זיידענע פאסט-פאטאגראפיעס גיט מען צו
א אריגינעלען פארטרעט בחנם
ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פארטרעטען אין ראהמען און
אויך א פערקויף פון ראהמען. קומט און איבערצייגט אייך
„PARISIEN" מיט אכטונג
קונסט-פאטאגראפישער אנשטאלט
30 פראנציסקאנער 30

א לאנגיעהריגער מיליטער-בעאמטער
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי ביטעס און אינפארמאציעס אין זעמטליכע מיליטער אנגעלעגענהייטען. ספעציאליסט אין ב'ט-שריפטען פאר איינציגע שנייזער. ס'ווערען אויך ערלעדיגט קלאגזולעס אויף אלע שטעט אין פוילען.
ב. מאז, פיעטריקאווער 10.

אנאנסען-פרייזען: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ —18 „ „ „ „ „ 8 „
פאר א מיליטער-שורה: אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6-1 א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פערענטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.